

== Velja po pošti: ==
za celo leto naprej . . . K 30.—
za en mesec 2-50
za hemčko celoletno . . . 34.—
za ostalo inozemstvo . . . 40.—
V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec 2-50
V pravi preložiščni mesečni . . .
== Sobotna izdaja: ==
za celo leto K 7.—
za hemčko celoletno . . . 9.—
za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENE

== Inserati: ==
Enostolpna petstvarica (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prosor)
za enkrat po 30 v
za dva in večkrat . . . 23.,
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
== Poslano: ==
Enostolpna petstvarica po 60 v
Izbaja vsak dan izveniši nedelje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vozi red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisi se ne vračajo; neizbrana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 29.511, brn.-horo. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Izvršilni odbor S. L. S.

Izšla se je v četrtek, dne 22. novembra ob 2. uri popoldne v Ljubljani, deželni dvorec, II. nadstropje. Gospodi člani se tem potom vabijo k polnoštevili udeležbi. — Važni predmeti! Dr. Ivan Šusteršič, l. r. t. č. načelnik stranke.

Načelnik S. L. S. dr. Ivan Šusteršič in poslanec Jaklič izstopila iz „Jugoslovanskega kluba“.

Načelnik S. L. S. je pisal načelniku Jugoslovanskega kluba naslednje pismo: P. n. načelstvu Jugoslovanskega kluba v poslanski zbornici državnega zbora Dunaj.

Prijavljam svoj izstop iz Jugoslovanskega kluba, ker sem izgubil do raznih klubovih članov in zlasti tudi do načelnika politično in osebno zaupanje v taki meri, da je zaupljivo sodelovanje v ozki klubovi zvezi postalo nemogoče.

Da pa se zapreči vsako nesporazumljenje, izjavljam točno, da bom tudi izven kluba deloval po svojih močeh za realiziranje deklaracijskega programa z dne 30. maja t. l. in da mi bo v odkrito zadoščenje, če se bom našel s klubom na eni in isti poti.

Sprejmi p. n. načelstvo izraz mojega posebnega spoštovanja.

Dunaj, 15. novembra 1917.

Dr. Ivan Šusteršič.

× × ×

Državni poslanec Jaklič je odposlal načelniku Jugoslovanskega kluba naslednje pismo:

P. n. načelstvu Jugoslovanskega kluba v poslanski zbornici državnega zbora na Dunaju.

Naznanjam svoj izstop iz kluba. Pridružujem se v celem obsegu izjavi načelnika S. L. S. Obenem dajem vse svoje odsekovne mandate klubu na razpolago.

S spoštovanjem Franc Jaklič.

Dunaj, 15. novembra 1917.

× < ×

Eden naših urednikov je intervjuval načelnika S. L. S. o podrobnih konkretnih razlogih njegovega izstopa. Dr. Šusteršič je odgovoril:

Danešnji čas o tem govoriti. Razlogi za moj korak so seveda nadvse tehtni in so narekovani po vitalnem interesu hrvatsko-slovenskega ljudstva in Slov. Ljudske Stranke. Podrobnosti bom obelodanil, ko pride čas za to.

Volitve v delegacijo in S. L. S.

Načelnik S. L. S. dr. Ivan Šusteršič je pisal kranjskim poslancem S. L. S. naslednje pismo:

Gg. državnim poslancem kranjske S. L. S.

Dunaj.

Pri volitvi kranjskega delegata se je po pretežni večini poslancev kranjske S. L. S. kršil sklep strankinega vodstva in tako popolnoma porušila strankina disciplina.

Odgovornost za vse posledice zadane vsakega posameznika, ki si je dovolil upornost proti najvišji strankini instanci, upornost, kakršna se še ni dogodila, odkar obstoji S. L. S.

Zgodilo se je to v eklatantnem protislovju s strankinimi pravili in z vodstvenim sklepom, ki je bil storjen temeljem pravil v navzočnosti večine strankinih državnih poslancev, ne da bi bil kdo ugovarjal ali mogel ugovarjati zoper pravilnost sklepa.

Izvršil se je udarec zoper ustroj S. L. S. v kričečem nasprotstvu s moralnimi dolžnostmi, ki jih nalagajo vestnemu možu naravni zakoni napram stranki, ki mu je v dobri veri zaupala častni mandat. In zgodilo se je to ob času, ko jeednost stranke bolj potrebna kot kdaj poprej.

Z največjim obžalovanjem konstatujem to dejstvo, katero v imenu cele stranke najostreje obsojam, s pristavkom, da bo stvar Izvršilnega odbora, izvajati primerne konsekvence.

Dunaj, dne 14. novembra 1917.

Šusteršič l. r.

t. č. načelnik stranke.

Dvoboj v armadi odpravljen.

Z velikim zadoščenjem in radostjo je pozdravila vsa katoliška javnost povelje našega cesarja Karla, s katerim se odpravlja dvoboj iz armade. Cesar pravi: »Moja oborožena moč je prevzela dvoboj in ga ohranila kot tradicionalno uredbo. Toda vztrajanje pri tej tradiciji ne more iti tako daleč, da bi proti svojemu boljšemu spoznanju, proti božji zapovedi in proti zakonu izročali poravnano razžaljenj časti tudi v bodoče spretnosti v rabi orožja in s tem slepemu slučaju. — Kdor postavlja v dvoboju na kocko svoje življenje, ne greši samo proti božji zapovedi in zakonu, ampak tudi proti svoji domovini. — Zato prepovedujem dvoboj vsem pripadnikom moje oborožene sile, kakor tudi vsako udeležbo pri dvoboju.«

Koliko zlorabe so povzročali dvobojni slučaji. Pojm o časti, o zadoščenju. Brutalne narave, ki niso imele ničesar izgubiti, so rade iskale takih pustolovskih dogodkov, s katerimi je bil tesno spojen dvoboj kot posledica. Ves človeški razum se mora upreti naziranju, da mora odločiti v tem slučaju orožje. Vojna nam je jasno pokazala, da je sila vse prej kot pravica in da ni nikjer pisano, da mora ravno oni, ki ima prav, zmagati. Večkrat ravno nasprotno. Dvoboj pa je vojna v najmanjši obliki. Kolikokrat se je zgodilo, da je ravno oni, ki je iskal z orožjem v dvoboju zadoščenja užaljeni časti, ali da je hotel z orožjem maščevati krivice, podlegel nasprotniku, od katerega je bil razžaljen, po katerem je trpel krivico. Ves pametni svet je uvidel, da je dvoboj velikanska nesmisel, in vendar so ga trpeli v armadi, mnogokrat celo oboževali kot sveto tradicijo, katere se ne sme dotakniti. Koliko častnikov se je raje odreklo svojemu činu, kot da bi iskali na tako nespameten način zadoščenja svoji časti na podlagi tako brutalnega sredstva kot je dvoboj.

Bog prepoveduje v peti božji zapovedi človeku vsako oblast nad lastnim in tujim življenjem. »Ne ubijaj!« Torej tudi dvoboj! Cerkev je izobčila iz svoje srede vse one, ki so se dvojevali ali prisostvovali dvoboju. Ona je bila prva med vsemi, ki je vodila dosledno boj proti tej nekulturni in nespametni takozvani tradiciji.

Zakon prepoveduje umor in uboj. Torej tudi dvoboj. Naš kazenski zakon navaja v §§ 158. do 165. k. z. dvoboj v poglavju o zločinu in določa kazni za stranke, v vsakem slučaju šest mesecev do enega leta. Če pa je bil v dvoboju kdo ranjen, od enega do pet let; če je bil trajno poškodjen, težka ječa od pet do deset let; če je bil pa kdo usmrčen, od 10 do 20 let težke ječe. Sorazmerno so tudi povzročitelji in priče kaznovani po našem kazenskem zakonu od šest mesecev do pet let.

Tako zakon. Toda čisto drugače vojaška oblast v slepem pojmovanju o časti. Civilni kazenski zakon nastopa proti zločinu, vojaška oblast pa zločin ne le trpi, ampak celo priporoča in ga celo sankcionira. Tak način pojmovanja ne more človek z zdrav pametjo razumeti. Zločin je zločin, naj se izvrši v vojaški suknji ali pa kje drugod. Čisto vseeno.

Veliki pacifist in eden največjih strokovnjakov na pravnem polju, bivši profesor na dunajskem vseučilišču, znani profesor Lammach je vedno dosledno povsod pobijal dvoboj. In ne samo dvoboj, ampak tudi takozvano študentovsko menzuro, katero je hotel podvreči pod kazenski zakon. Zahteval je tozadevno presodno zakona. On je bil med prvoboritelji proti dvoboju v Avstriji, vsled prizadevanju kojih se je osnovala v Avstriji l. 1902. splošna antiduelna liga. Tej se je pridružila leta 1905. dijaška antiduelna liga, osnovana na dunajskem vseučilišču.

Težak je bil boj proti tej zlorabi tradicije v obliki dvoboja. Toda težak je bil tudi boj proti noši kit pri Evropejcih in Kitajcih. Toda sedaj je prišel moderni, katoliško misleči vladar in je z enim mahom odsekal to kito in odpravil — upamo, za vedno dvoboj iz armade. Toda ne samo iz armade, tudi drugod bo ta zloraba pojmovanja o časti izgubila tal.

Hvaležni smo našemu cesarju, da je tako kakor drugod odpravil z vsa odločnostjo to zlorabo in nezakonitost iz naše armade, ki je bila v obraz — še huje kakor vojna sama — moderni dobi časa.

„La città martire . . .“

(Poročilo posebnega poročevalca »Slovenca«.)

Gorica, novembra 1917.

V mračnih, deževnih dneh mislim tvojo usodo, Gorica. Skozi razrušeno ostrešje curlja dež, podgane cvilijo pod oknom, s ceste prihaja klicanje vojakov, ki gazijo blato do člena.

Oči mi zastre čarobna slika: v majskem popoldnevu leži Gorica, z razkošnim solncem oblita, z gorkim življenjem prepajena, ko je nenadoma pridrvelo vse ono strašno gorje vojne nanjo, ko je val krvi zabrizgal ob njenih gričih, ki jo tesno objemajo, v plamenih do neba. Cel narod je vstal, v pijanem navdušenju, v blazni radosti, ki ni poznala mej, je poslal najboljši cvet svoje krvi, da te ugrabi, Gorica, da te nam iztrga, ti čudežna roža, simbol našega vstajenja.

Na gričih in hribovih okoli tebe, kjer je drhtela še dozorela pomlad, se je vzpel živ zid človeških teles. Živ, železen, neprodiren zid. Ozrl se je na te, Gorica, ta zid, videl tvojo lepoto in ljubezen, s katero si ga dojala, in — ni se umaknil, ni omahoval niti trenutek. Tisoči so se dokopali do tega zidu, padale macesne kot trava pod koso ob njem, in umirali v lastni krvi, ko so se zagledali, Gorica, in poljubili z umirajočim pogledom.

imel kam položiti glave — in bil bi žrtev podgan.

Ubogal sem ga in sem šel proti Gorici.

. . .

Hitro od šempeterške cerkve sem došel dva civilista, slučajno oba Vrtojenca, eden iz Dol. Vrtojbe, drugi pa iz Gor. Vrtojbe, in sicer France Čučič, po domače Polaćar, oba po poklicu palirja (cestarja). Razveselili smo se snidenja. Ko sem povedal svoj namen in posel, mi je France Palćarjev takoj ponudil svoje prenočišče, ki da je v celem Podurnu najboljšo, najbolj suho, najbolj varno pred dežjem, ampak seveda podgane da so tudi pri njih, povsod dugje da je slabše.

In tako sem preživel eno noč med »palirji«, noč, katere mi ne pojde iz spomina.

Okrog in okrog vse v razvalinah. Med temi razvalinami hiša še s streho in z velikim hlevom (št. 2000). V ta hlev sta me peljala palirja. Na velikih hlevskih vratih je bila mala punčka, prva, katero sem srečal v Gorici, Milka po imenu, sirota po zidarskem mojstru Mozetiču iz Mirenske ceste. Bila je polirjema, in sicer oddeku v tem hlevu, postrežnica. Kakor da bi bili stari znanci, mi je hitro prinesla kar velik lonec kave, prav dobre kave, da sem se kar ustrašil, kam spravim vse to. Za večerjo jim je skuhal vrlo izučeni kuhar neke bele »njoke«, za zdrav želodec morda

LISTEK.

Na vrtojbenskih in drugih goriških razvalinah.

Onemel sem, obstal sem; oko je zastrmel v to grozno opustošenje, v to grozno ruševino, podrtijo, grobljo. Kaj je ostalo od nekdanjega blagostanja Gornje in Dolnje Vrtojbe? Niti ene hiše ni cele, niti ena hiša vredna popravljanja, niti en zid ni cel, niti ena streha ne stoji; vse je uničeno, vse je končano; kjer je bila cve-toča Vrtojba, je groblja . . .

Grd, deževen dan je bil, ko smo stopili v Prvačini iz vlaka na sveta goriška tla. Solnca, tistega nebeškega, razkošnega goriškega solnca ni hotelo biti te dni. Cesta je bila kakor velika grapa; sama brluzga, blato, a v tej brozgi so švigali semintja avtomobili, da je blato brizgalo na vse strani. Videli smo, da bo težavna pot, zatoorej smo rajši krenili na progo vipavske železnice in šli po njej proti cilju, proti Gorici, proti Vrtojbi.

Prvaška postaja je cela, gospod načelnik Zemlja je že na svojem mestu, ampak njegov »štab« ni še kompletan, še listkov

se ne more kupiti v njegovi »botegi«, mora jih dati gospodična ali gospa konduktierka v vlaku. Prvaške hiše so še precej cele, ni videti bogve kake poškodbe, hiše so seveda odprte, brez oken, vrat in brez pravega gospodarja; v njih gospodarijo zdaj vojaki in si kuhajo na zapuščenih ognjiščih. Cerkev veselo pozdravlja izza prijaznega griča, Sokolaki dom še stoji, istotako nasproti njega Mozetičeva gostilna.

Izogibalische »Gradiscutta« je izginilo in za v prihodnje naj poskrbe Gradiskovci, da se bo imenovalo to ogibalische ali postaja »Gradische« in nič drugače. Uboga vas Gradische je videti od daleč vsa pomandrana.

Na Dobravi pred mostom v Volčji Dragi so še sledovi izza strahovite eksplozije pri našem umiku iz Gorice. Razbiti vagoni, kolesa, razni stroji leže tu okrog.

Postaja Volčjadraga je podrtija, vse razbito, kakor tudi bližnje hiše, a na kolodvorskem prostoru je vse živo, polno vojakov, ujetnikov, kateri razkladajo polne vagone materiala. Ujetniki so večinoma Italijani. Železničarjev še ni tukaj. — Do tu je tir oziroma proga v redu; od tu naprej pa zmerom slabše, ker je bila v območju bobnečega ognja.

Oba mostova sta razstreljena, hiše razdejane, kjer je bilo Kemperliše, je samo kup razvalin. Proga zmerom slabša, tu pa tam kar zmanjka pragov in tračnic, vse

je razkopano. Ob progi v vrtojbenskih hribovih je polno kavern, kritij za vojake in »Jurje 30.5«.

Od Kemperlišča naprej zmerom še slabše, vse drevje okleščeno, zlomljeno, vse golo, vse uničeno, najhujše pri križišču železnice v šempetru, kjer so bili strelski jarki; tu se vidi prava grozota vojske.

Stara gora popolnoma gola, sama rdeča ilovica, ni več onih lepih, mogočnih kostanjev-maronov, ki so zagrinjali cel Sv. Mark in sploh Staro goro. Cel šempeter uničen, same razvaline. Kjer je bila Mervelova hiša, grofovska krčma, Černičeva hiša in gostilna, same groblje, prav nobene-ga znamenja kakšne hiše. Nekdanji grofovski park okleščen, grad pokončan, župnišče, šola, sploh okoli cerkve je vse do tal podrt. Pred cerkvijo, katere zvonik je več kakor pol manjši, vse polno žičnih in drugih ovir in utrd; cesta v Vrtojbo ozka steza, ob kateri navzdol gre italijanski strelski jarek.

Z žalostnim srcem sem šel proti Vrtojbi med temi ovirami, med dežjem in po groznemu blatu.

Povsod enako grozna slika. Pri Figeljnu na dvorišču vse polno nagromadene žice, lesa, tehničnega orodja. Pri vrtu ob poti k postaji, katere je pokončana, vse polno raket, bomb, granat, čelad, pušk itd.

Tu srečam Gustina Murušič iz Dol. Vrtojbe, ki je ravno prihajal iz Vrtojbe; odsvetoval mi je iti v Vrtojbo, ker ne bi

Odkod ta brezmejna ljubezen branilcev, odkod ta brezmejna strast onih, ki so te hoteli ugrabiti, ki je ni pogasila reka krvi, ni zadušil razbesneli ogenj topov? Kdo reši to skrivnost, ki jo oklepaš? Ves svet je preletelo tvoje ime, milijoni so trepetali od najrazličnejših čustev ob spominu nate, o Gorica!

In prišel je dan, ko smo te izgubili, Gorica, ko se je čuječa veriga pretrgala in je planil vate tat, zavriskal italijanski narod, ki se je polastil preko tisočev grobov svojih najboljših sinov svetega mesta.

Pozabi, tisti dan, Gorica, pozabil!

A nismo te izgubili! Izpred oči nikdar! Živi objem naših teles je slonel nad teboj, zakopal se v skalovje, v krtine, v rovi se je ugnezdil — ni te mogel pozabiti, ni te hotel odtrgati očem, ki so venomer počivale na tebi, Gorica, venomer božale in pile moč iz tvojih razvalin.

Izginjale so lepe vaši pred tvojim pragom, opustošenje je leglo na cvetočo gorisko ravan, ognjen vihar je bičal preko skalnatih pobočij Svete Gore in Škabrijela, plamenčasta stena te je zakrila našim očem za hip — a smrt in razdejanje nista zamogla pregnati nas s tvojih višin. S čim si nas zadala, Gorica?

In zopet je prišel dan, ko je zaječala boleš v naših srcih: Sveta Gora. Blagostojen hrib naše Matere, naše Pomočnice — ni ga več v naših trdih, a ljubečih rokah! Toda obupali nismo, ne, še silneje je zažarela naša ljubezen do tebe, Gorica, še trdneje smo se oklenili razruvanega skalovja ob Sv. Gabrijelu, še močnejše smo se zarili vanj. Kako naj te pustimo izpred oči, Gorica?

Kdo nam zleči rane, kdo nam poplaha vse grozote, ki jih razum ne pojmi, kdo povrne vse trpljenje z radostjo, kdo oživi vse one, ki so umirali zate, Gorica? Zakaj so stotisoči umrli smehljaje le s tvojim imenom na ustnih? Zakaj, zakaj vse to?

Tragedija celega naroda se je odigravala ob tebi in zate, Gorica. Tragedija italijanskega ljudstva, ki je na pozoriščih Kalvarije, Oslavja in Sabotina žrtvovalo stotisoče življenj, da te osvoji, in na hribovju Svete Gore, Sv. Gabrijela, Panovca in Sv. Marka stotisoče, da te obdrži — zaman! Zaman vse gorje, zaman vse ogromne žrtve, zaman reke krvi in solza — zaman. Gorica, mučniško mesto, je praznovala odrešenja dan!

Mažari in Slovani.

Pod tem naslovom piše praški »Venkov« sledeče: Mažari so izdali parolo, da se v avstrijskem parlamentu ne sme govoriti o pridružitvi Slovakov Češki. Mažari zahtevajo, da naj dunajska vlada ostro nastopi proti vsakemu, ki bi propagiral misel osvoboditve slovaških bratov izpod mažarskega jarma, a ogrski ministrski predsednik je omenil tudi neke obljube, ki jih je dobil na odločilnih mestih. To bi pomenilo, da bi morala Seidlerjeva vlada napovedati boj v imenu mažarske hegemonije slovaškim poslancem. To bi bila zelo poučna stvar za vojsko in zelo zanimiva za ves svet, če bi prišlo tako daleč. »Kdor ima smisla za pravico, mora soglašati z nami, da tlačenje nemažarskih narodov — med njimi so tudi Nemci — ne sme trajati naprej in da morajo narodnosti tudi na Ogrskem dobiti pravico samoodločevanja,« je rekel poslanec Stanjek

dobre, meni jih hvala Bogu ni hotel dotični kuhar dati, za kar sem mu še zdaj hvaležen, ker drugače ne vem, kako bi prebavil tisti cement.

Bili so še neki drugi polirji in pogovarjali in pripovedovali smo si to in ono. Zavidal sem jih, ker so tako z malim zadovoljni in srečni. Ah, koliko poezije tiči med vami, polirji, delavci...

Potem je Poljačar ukazal razvrstiti zofe, blazine itd., takega je v izobilju na cesti, in legli smo spat. Razen mene je bilo še pet polirjev, Milka in dva vola — podgan pa nebroj in ena mačka, katera se je pa podgan-menda bala. Petrolejka brez cilindra nam je svetila in se kadila, da so bile drugi dan nosnice kakor dimnik, zunaj je pa dež kapal, kapal in prikopal tudi na postelje, tako da smo morali nositi postelje iz kota v kot, kakor mačka mlade.

Podgane so pa uganjale svoje burke po posteljah, odejah, obrazih naših in civilnih, kakor da bi jih kdo za ušesa vlekel. Hitro po polnoči so prišli še nekateri Hrvatje blizu našega hleva in začeli svoje zanimive razgovore na glas, kakor da bi bili v krčmi, še »moro« da bi kdo igral, pa bi »teater« bil popoln.

Na vse zgozda so vstali palirji in jaz tudi, popil hvaležno mi podano kavo — hvala Nilkicu in Poljačar! — in se poslovil od dragih in prijaznih palirjev. Oprtil sem svoj nahrbtnik, — ali, o jo, nahrbtnik razjedan, kruh pojedan, — no, boljše, da sta

Ob vmeščanju poljskega regentskega sveta v Varšavi.

v parlamentu. Rešitev teh vprašanj je v tesni zvezi z odstranitvijo dualizma. »Na Ogrskem utelesuje dualizem idejo narodno-političnega barbarstva je karakteriziral Stanjek to državno formo in želel, da bi slišali ta glas na vseh mestih. Da dr. Seidler ne posluša rad podobnih stvari, o tem ni dvoma. Dr. Seidler je zelo prijateljsko naklonjen ogrskemu ministrskemu predsedniku in se z njim dogovarja o tem, kaj je treba storiti za »notranji mir«. Ali bo poslušal dr. Seidler mažarske nasvete? Še v letih, ko se je govorilo o udeležitvi dualizma v tej državi, je izrekel dr. Rieger sledeče proroške besede: »Prišel bo čas, ko bodo avstrijske vlade popolnoma v oblasti Mažarov. Ne bodo se ozirali niti na to, da trpe na Ogrskem tudi njihovi lastni krvni rojaki in delali bodo na podjarmljenju nemažarskih narodov na Ogrskem, a k temu nam bodo še prepovedali se za njih zavzemati. Njihova protislovanska politika bo oslabil njihovo lastno moč in jih izročila v roke Mažarov.«

Ravno tako so delali Nemci leta in leta. In še ni temu konec. Mažarska vlada nam daje spoznati, da se sme mešati v naše zadeve, ali Avstrija se ne sme nikoli mešati v ogrske. Slovani se bodo temu najodločnejše uprli. In čeprav bi poslušal Seidler nasvete Mažarov, vse to mu ne bo nič pomagalo: mi se pod nobenim pogojem ne odrečemo svojih tlačenih bratov. Nasprotno hočemo delati tudi vnaprej z vso močjo za njihove pravice kakor tudi za svoje lastne.

Hrvatski sabor.

Zagreb, 15. nov. 1917.

Začetek današnje seje ob pol 12. uri. Navzoča je cela vlada.

Prvi govori ban Mihalovich, ki izjavi, da po dovolitvi Njegovega Veličanstva predlaga saboru v razpravo zakonski načrt o volilni reformi. Na predlog predsednika izročne načrt volilne reforme odboru 15 oseb.

Nato so sledili odgovori na napade različnih poslancev. Prihodnja seja v petek z dnevnim redom: nadaljevanje idemnitetne razprave, poročilo o kazenskem zaračunavanju zločinov in poročilo imunitetnega odbora.

Clemenceau novi mož v Franciji.

Pariz, 15. nov. (K. u.) Agence Havas: Po najverjetnejših poročilih se je sestavila nova francoska vlada tako-le: predsedstvo in vojska: Clemenceau, senator Jeannenet državni podtajnik; notranje ministrstvo Pams; zunanje

stvari Pichon; pravosodno ministrstvo Penet; finance Lebrun ali Klotz; trgovina Clememet; kolonije Augagneux; poljedelstvo Dauria; javen pouk Lafere; prehrana Loucheux; javna dela Claveille; letalstvo Jonnart.

× × ×

Clemenceau je star 75 let; a živahen in bojevit je kakor kak mladenič. Novi mož je radikalen do skrajnosti: tak pristaš vojske, da ga nihče ne prekosi. O njem je znano, da je strmoglavil že veliko vlad. Ko je postal sam minister, se ni oziral na hitro rešitev poslova, gledal je samo na to, da si obdrži moč. Njegovo moč tvori brezobzirna predznost. Bil je prijatelj angleškega kralja Edvarda VII.

Clemenceau je po poklicu zdravnik. Izborni govori in je v svojih polemikah krepak in zloben. Zapleten je bil svoj čas tudi v panamski škandal in je takrat nekaj časa miroval. V Dreyfusovem škandalu je zopet prilezel na površje.

Vojni cilji Bolgarije.

Sofija, 16. nov. V seji sobranja dne 10. t. m. je ministrski predsednik Radoslavov dejal o vojnih ciljih Bolgarije, da obstoje v združenju vsega naroda v natančno določenih mejah, v popravni meji proti Srbiji, v odstopitvi Morave in Macedonije Bolgariji. Te zahteve so bile podane na Dunaju, v Berlinu in Carigradu. Zato je gotovo, da bukareštanski mir ne obstoji več. Je samo še ena sporna točka in sicer glede stare rumunske Dobrudže. O tem ni nobene konvencije, ali diplomatskim potom naj bi Bolgarija dobila celo Dobrudžo. Bolgarski vojni cilji so jasni.

Iz državnega zbora.

Dunaj, 16. nov. (K. u.) Današnja seja je trajala pozno v noč. Po volitvi delegata za Istro se je oglašil k besedi ministrski predsednik dr. pl. Seidler. Poudarjal je: Vlada je pripravljena izplačati brez odloga 70 milijonov kron za doklade ljudskošolskim in meščanskim učiteljem. Da se zadeva ne bo zavlekla, naj deželne uprave predložijo tozadevne sklepe potom naučnega ministrstva cesarju v odobritev. Vlada upa, da je vse storila, da odpomore bedi učiteljstva. Nato prične zbornica razpravljati o omejitvi jetike in spolnih boleznih.

Nemška kršč. soc. polanca Jerzabek in Miklus predložita predlog, v katerem pozivljata vlado, naj poojstri v

svrhu omejitve spolnih boleznih tozadevne kazenske odločbe glede razširjanja nemoralnih slik in spisov in naj gleda na to, da bodo odgovorni činitelji bolj pazili na moralo v državi in družbi.

Posl. dr. Jankovič (Jugoslov. klub) priporoča ustanovitev tečajev o higijeni jetike in izdajanje posebnih letakov za pobijanje te tako razširjene bolezni.

V imenu posl. Sterna stavi predlog, naj se pusti v raznih krajih monarhije raztresene begunce v njegovih sedanjih bivalistič do konca l. 1918., obenem naj se jim begunska podpora ne odtegne. Medtem pa naj se ukrene vse potrebno, da bodo domovi v domačih krajih zopet vpostavljeni in urejeni po vseh pravih higijene. (Odobranje pri Jugoslovanih.)

Sklepno besedo govori mesto poročevalca dr. Michla predsednik zdravstvenega odseka dr. Schacherl. Poudarja, kako strašno divja med vojaki in civilnim prebivalstvom morilka jetika. Priznati je treba, da je preskrbljeno za jetične bolnike z 31 bolnišnicami. Toda primanjkuje zdravnikov in strojne. Glede razširjanja spolnih boleznih izvaja: Te strašne nesreče sedanjega časa ne bomo odstranili samo s policijskimi predpisi. Če ne dobimo dovolj denarnih sredstev za pobijanje teh boleznih, preti po vojni pogibel ljudstva.

Nato se sprejme zakon v drugem in tretjem branju.

Nato je odobrila zbornica poročilo pravnega odseka.

Poročilo finančnega odseka glede zakonskega načrta o stavah se na predlog dr. Kurande vrne zopet odseku. Predlog je sprejet s 66 glasovi proti 54.

Nato sprejme zbornica v drugem in tretjem branju poročilo prehranjevalnega odseka glede zakonskega načrta o skrbstvu za civilne vojne poškodovance, za njihove člane in potomce.

Posl. prof. dr. Hofmann pl. Wellenhof poroča nato o sklepu obrtnega odseka, naj se dovoli 100 milijonov kredita v svrhu ustanovitve kreditnega in pomožnega zaklada za obrtnike. Predlog se sprejme z dodatnimi predlogi poslanca Teufela in tovarišev.

Nato uvede poročevalec dr. Schöpfer razpravo o poročilu ustavnega odseka glede ustanovitve ministrstva za socialno skrbstvo.

Nato se razprava prekine in seja zaključí. Prihodnja seja zbornice v torek dne 20. novembra. Dnevni red: Nadaljevanje razprave o poročilih odsekov, med temi tudi odseka državnih nastavljenecv o draginjski dokladi državnim uradnikom. Dalje rehabilitacije bivših častnikov, o poročilu komisije za nadzorstvo državnih dolgov.

Delegat za Istro dr. Laginja.

Dunaj, 16. nov. 1917.

V današnji seji zbornice je bil izvoljen kot delegat za Istro član Jugoslovanskega kluba dr. Matko Laginja, namestnik pa Vekoslav Spinčič. Jugoslovani imamo v sedanjih delegacijah tako štiri zastopnike: dr. Korošec, Fon, dr. Laginja, dr. Čingrija.

Jugoslovani in Čehi.

Praga, 16. nov. Kakor poroča časopisje, je sklenjen med Jugoslovanskim klubom in med Českim svazom dogovor, naj bodo seje predsedstev obeh klubov skupne, da bo nastop v parlamentu vedno enoten in da bodo odnošaji med Jugoslovani in Čehi tem pristržnejši.

postala nahrbtnik in kruh žrtv podgan, kakor pa jaz.

Mahnil sem jo skozi Podturen. Povsod poškodbe in povsod utrdbe; vsaki sežen je v zidu lina za puško; vse je polno žičnih ovir, vsa stanovanja opustošena, prazna, samo ena soba je bila polna velikih granat. V ulici Vogel hiše še precej dobre, ravno tako Rabatišče, Heinrichova lekarna deluje vedno še. Pred veliko cerkvijo so ravno zbirali italijanske ujetnike. Tu je ravno čakal g. Erkar na avtomobil, pa mu je menda odšel.

Raštelj ni bogve kako poškodovan, ampak trgovine uničene, tudi Vuğova konfekcija, na Travniku vse polno avtomobilov, vse polno vajakov, pred glavarstvom je bil v pogovoru z nekim stotnikom sedanjih kranjskih deželni predsednik grof Attems, kateri je menda na potu v Benečijo, kot guverner za sedeno ozemlje.

Jezuitska cerkev na zunaj dobra, celo ura v stolpu kaže pravilno, znotraj pa podrtija. Gimnazija poškodovana, kjer je bila knjižnica in fiziški kabinet, je vse razbito od granat. Na dvorišču gimnazije vojaški tabor, kjer so kuhali, prali...

Iz učiteljstva so gledali neki italijanski ujetniki in žvižgali ter zrlili proti Benečiji. Skozi veliko odprtino v zidu dvorišča velikega semenišča sem videl, kako so ravno prišli Rusi z lopatami in krampi, da pojdejo na delo. Na Travniku sem srečal gospo Draščekovo, ki je nesla vodo. Pra-

vila mi je, kako so pri odhodu Italijani ji grozili s smrtjo, da mora oditi, ampak se je skrila. Imela je veliko zalogo butelj vina, sveč itd., — vse so pobrali, tožila mi je s solzami v očeh. Ona je od začetka vojske tam.

Mimo mestnega vrta, kjer je polno ostankov vojske, a zdaj naši avtomobili tam puhajo in smrdijo, mimo Trgovskega doma, kateremu je odbita kupola, po Korzu, kjer je vse čisto pometeno in polno vojaštva, mimo grozno razdejane kapucinske cerkve, v katere bližini, v oni z visokim zidom ograjeni njivi se nahaja tisoče križev, lesenih in tudi umetniških kamnitih, spomenikov pokopanih italijanskih junakov, sem prišel zopet na razvaline Šempetra in iz teh razvalin navzdolž italijanskega strelskega jarka sem jo mahnil med vednim dežjem in po groznem blatu, zmešanem z granatami, bombami, raketami, in se približal razvalinam Vrtojbe.

...

V neki čudni omotici se mi je zdelo da sem bil, ko sem šel proti Vrtojbi. Vsi naši hribi, vinogradi razkopani, razriti, vse trte, fige, črešnje, hruške, jabolka, murve okleščene, polomljene.

Na Lazeh ni več poti, ki je peljala mimo Špereventove njive k Vrtojbi in potem na Canfovo, katero je postalo imenitno radi Sobra, t. j. hribočka, kjer je nekdaš stanoval duhovnik Šober, za njim

znani vegetarijanci ali »Kitajci«, kakor smo jih mi imenovali. Cela pot je razkopana in prerita kot dovodni strelski jarek morda do Canfovega. Pravi jarek na Canfovo oziroma do Šoberja gre iz Gor. Vrtojbe pri Gušteljnovi (Gironcollijevi) vili. Ob Špereventovi njivi leži vse polno velikanskih bomb. Kakšne so hiše, ne bom posebej našteval; nobene ni mogoče popraviti, vse morajo biti na novo zidane.

Pri vili Gusteljna Gironcoli vse polno jarkov in naprav, kakor »Al Šober 4«, »Camminamento al Šober 4«, »Camminamento a Vertoiba superiore«. Vse prepleteno z žicami. Vodnjak je še dober, samo rob je malo okrušen. »Trieštino Zardin« uničen, palača uničena, Zofonovo, Routarjevo, Živčevo — vse, sploh vse uničeno.

Pred Gironcollijevo palačo polno dvorišče Italijanov, kateri so zbirali material in municijo, palača seveda uničena. Pred Žepotovo hišo, prav pred vratni je pokopanih osem Italijanov in imajo svoje križe. Dovščekova hiša uničena in sploh vseokoli.

Zvonik skoraj do temelja odbit, menda je padel cel v vestibul, kjer je glavni oltar, kajti cel ta vestibul je zasut s kamenjem in opeko. Židovi cerkve še stoje, tudi kor, samo streha je uničena vsa. Na levem oltarju je podzemna oziroma podoltarska kaverna, obložena z vrečami peska, pred to kaverno ob zidu stoji kip Matere božje in Srca Jezusovega, kateremu

Kriza v češki socialno demokratični stranki.

Praga, 16. nov. Dr. Šmerál, prireja sedaj shode po Češkem, kjer napada vodstvo Češkega svaza, ki podpira radikalno krilo v češki socialno demokratični stranki.

Ukrajinci v najstrožji opoziciji.

Ukrajinski narodni svet je sklenil stopiti v najstrožjo opozicijo nasproti vladi v parlamentu in delegacijah. Tozadevno bo izdal narodni svet poseben manifest na ukrajinski narod.

Imunitetni odsek.

Dunaj, 16. nov. V današnji seji imunitetnega odseka je bila na dnevnem redu volitev poročevalcev za zbornico o sklepih glede mandatov pomiloščenih poslancev.

Dr. Stransky (Česky svaz, državnoopravni klub) izjavi, da odklanja mesto poročevalca v plenumu zbornice, ker je bila večina njegovih predlogov v odseku odklonjena. Istotako odklanja posl. dr. Waldner (nemški nac.) mesto poročevalca o slučaju Buřival.

O slučaju Buřival se izvoli za poročevalca posl. dr. Stransky, v slučaju da ne sprejme izvolitve pa dr. vitez Ončul (Rumun). Kot poročevalec za druge slučaje je izvoljen nemškonalnčni poslanec dr. pl. Lodgmann.

Pravni odsek.

Dunaj, 16. nov. Pravni odsek je nadaljeval razpravo o uvedbi novega varovalnega reda. Razprava se jutri nadaljuje.

Poljsko kolo.

V zadnji seji Poljskega kola je stavil posl. Dembski predlog, naj se izključi posl. dr. vitez Jaworski iz kola. Predlog je bil odklonjen s 35 glasovi proti 15. Za predlog so glasovali samo Vsepoljaki in nekateri člani poljske ljudske stranke.

Dunaj, 16. nov. Včeraj in sredo so se vršila važna posvetovanja Poljskega kola z ministrskim predsednikom, kjer je bilo navzočih več ministrov in pa zastopniki gališke uprave. Posvetovanja se bodo prihodnji teden nadaljevala. Izvoljen bo tozadeven poseben informativen odsek, ki bo stal v stalnem stiku z vlado.

Moravski deželni zbor sklican?

Dunaj, 16. nov. Tekom decembra bo najbrže sklican moravski deželni zbor na kratko zasedanje, da reši nekatere najnujnejše zadeve.

Darujte za dr. Krekov spomenik!

Darovi naj se pošiljajo na naslov: Odbor za dr. Krekov spomenik, Ljubljana

Državljanska vojska v Rusiji.

Premirje in pogajanja za kompromis.

Nastop zveze železničarjev za kompromis med bojujočimi se strankami in ustanovitve enotne socialistične vlade je imel večji uspeh, nego bi bilo sredi divjega meteža državljanske vojne pričakovati. Kakor je posneti iz raznih poročil, so sklenili kratko premirje ter se začeli pogajati. Železničarji so za čas pogajanj odgodili štrajk. Vendar se po deželi vrše boji dalje; tako poročajo o težkih bojih v Kijevu in Kaledin je prodrli že do Harkova. Kdo je gospodar v Petrogradu in Moskvi, še danes n jiasno; ena poročila pravijo, da boljševiki, drugi trdijo, da Kerenskij.

Od šole je nekaj pročelja, tudi napis je, samo ena črka manjka, farovž žalostno razbit, pokopališče razkopano od granat, dosti nagrobnih spomenikov ni več. Mojega očeta grob je granata raznesla, samo kamen sem še našel par metrov v stran. Ubogi moj oče! ... Tu sta tudi dva slovenska vojaka pokopana, in sicer Josip Stožir in Alojzij Jesih, njihov spomenik je cel, in dva nemška vojaka, vsi iz l. 1915.

Celih kamenitih spomenikov je samo devet ali deset, drugo je vse razdejano.

Velika črešnja zraven pokopališča je s koreninami vred izruta, ciprese razkosane.

Doljna Vrtojba je enako ali še bolj uničena. Od Fegonclja proti Biljani še ceste ni več. Most čez Vrtojbo je bil razbit, a je že zopet popravljen, ampak ceste ni več, samo lijaki, žične ovire in strelski jarki, ker tu so bili strelski jarki na cesti in ob cesti. Nekje sporedno s cesto, nekje zopet prekrizano čez cesto, in sicer naši in italijanski, tako da ni mogoče iti tam. Zato sem prekoračil žične ovire in šel čez hribe v D. Vrtojbi, ravnotam kjer smo hodili enkrat v Bilje, da se je prišlo

Francosko-italijanske železniške zveze.

Kaj predlagajo železničarji.

London, 15. nov. Reuter poroča: 13. novembra so prejeli listi iz Petrograda naslednjo brzojavko: Za čas pogajanj o ustanovitvi socialistične vlade se je železničarski štrajk odgodil. Socialisti so stavili boljševikom naslednje pogoje: 1. »Rdeča garda« se razoroži; 2. petrograjska posadka se postavi pod nadzorstvo občinske uprave; 3. ako se te pogoji sprejmejo, se vojaške operacije ustavijo; 4. absolutno jamstvo, da Kerenskega čete na pohodu v Petrograd ne sprotijo niti enega strela; 5. biti ne sme nobenih hišnih preiskav in aretacij. Če se pod temi pogoji sklene premirje, bi se začela pogajanja za ustanovitev vlade, v kateri bi bile zastopane vse socialistične stranke izvzemši boljševike. Boljševiki pa zahtevajo razen zastopstva v novi vladi tudi odgovornost vlade nasproti novemu izvršilnemu centralnemu odboru sovjetskih poslancev.

Zveza boljševikov s socialisti?

Stockholm, 15. nov. »Aftonbladet« poroča iz zanesljivega vira, da so se boljševiki združili z ostalimi socialističnimi strankami, da rešijo revolucijo pred Kerenskim, Kornilovom in Kaledinom. Nova vlada bo v kratkem predložila nov program s podrobnim mirovnim predlogom.

V Petrogradu.

Boljševiki?

Iz Stockholma, 15. nov. Zadnja poročila zopet govore za zmago boljševikov v Petrogradu. Glasom neke brzojavke iz Haparande je izdal načelnik petrograjske obrambe, podpolkovnik Muravjev naznailo, da ni res, da bi bila petrograjska posadka prestopila na stran Kerenskega, marveč so čete svobodnega ruskega ljudstva izpraznile Gačino samo zato, da se prepreči prelivanje krvi ter so zavzele primerno postojanko izven Petrograda. V Petrogradu da je mir.

Ob Nikolajevem mostu v Petrogradu so usidrane križarke »Aurora«, »Zarja« in »Svoboda«, dalje šolska ladja »Afrika« in šest torpedovk, ki morejo v danem slučaju obstreljevati celi Petrograd.

Tudi finski listi poročajo, da je Kerenskij v bitki pri Petrogradu propadel in da je izgubil svojo popularnost.

pri pokopališču ven na cesto. Posrečilo se mi je najti nekdanjo pot, katere je v prav dobrem stanju. Kakor sem videl, so po njej donasali živila v strelske jarke, ker je iz nje vse polno jarkov v prave strelske jarke. Zdaj pa ta pot, katere pelje mimo Saunigovega in Perčevega vinograda, ne pride pri nekdanji Silvestrovi hiši na cesto, ampak nasproti Majerjevega.

Silvestrova, Pesicova — sploh vse prve hiše so uničene do tal, Majerjeva (to je Saunigova palača) je tudi grozno poškodovana, ravno stara Saunigova hiša, Fornazaričeva, Voukova, na kateri je še par okenc ali »polken«. Občinska hiša razbita, ravno tako Nemčeva, — ampak o Biljah se lahko reče, da razen prvih hiš v začetku Bilj od Mirna sem, da so hiše še po koncu. Hitra pomoč bi dosti rešila, dosti pomagala. Popravila bi se streha in zabila ali zaprla vrata, vsaj do spomladi, na spomlad bi se pa delalo. Ako se pa tako pusti, bo dež vse uničil in ako je še kje kaj ostalo, bo vse odnešeno.

To velja za Bilje, Volčjodrago, Renče, Prvačino, — za Vrtojbo je vse eno, tam ne pomaga nobena pomoč nič več...

Mimoidoči avtomobil me je vzel in me premetaval do Prvačine, tako kakor nekdanja naša »kareta«, ko je peljala po razorani njivi, tako da sem prišel v Prvačino duševno in telesno ubit...

Kerenskij pred Petrogradom.

London, 15. novembra. Reuter poroča: Glasom nekega poročila iz Petrograda dne 14. novembra stoji Kerenskijeva bojna moč tik pred Petrogradom. Kerenskij je razglasil, da hoče vreti boljševike in vrniti oblast demokratični organizaciji, to je predhodnemu parlamentu in odboru za varstvo dežele in revolucije. Ne bo pa izvajal nikakega maščevanja, ako se socialistične stranke z njim pogodijo.

Stockholm, 15. novembra. Semkaj došli potniki trdijo, da gospoduje Kerenskij nad Gačino in Petrogradom s pomočjo svojega izvrstnega oklopnega vlaka. Delavce so siloma gonili proti Kerenskemu, a zaman. Boljševiki so po cestah napravili žične ovire in barikade ter v bližini Petrograda razdrli železnične tire. V soboto da je Kerenskij razpolagal s tremi armadnimi zbori. Mnogo vojaških oddelkov se je izjavilo proti boljševikom.

Petrograd gori?

Stockholm, 15. novembra. Listi pri našajo samo poročila iz Haparande, ki se pa opirajo zgolj na pripovedovanja potnikov in segajo do torka. Po teh vesteh je Petrograd v plamenu.

V Moskvi.

Stockholm, 15. nov. V Moskvi so se vršili vroči boji; samo v torek je bilo 2000 mrtvih. Končno so se zedinili tako, da se ustanovi koalicijsko ministrstvo iz vseh socialističnih strank. Premirje v Moskvi je poteklo 14. nov.

V Kijevu

se glasom Reuterjevega poročila dne 14. t. m. vrše ogorčeni boji, o čemer se obe sovražni stranki poslužujeta letal.

Tudi drugod po deželi se vrše krvavi boji.

Kaledin.

Stockholm, 15. nov. »Svenska Dagbladet« javlja, da je kosaški general Kaledin dospel že v višino Harbova. Nad donskim ozemljem je proglasil obsedno stanje.

Novi uspeh med Brento in morjem.

Francoski ministrski predsednik Painleve je, preden je izginil s političnega pozorišča, Italijanom obetal pomoč in jih opogumoval. Do zdaj je prišel general Foch s 50.000 vojaki do črte Brescia-Verona; sledile bodo druge čete. Italijani so pa izgubili do zdaj vsaj 350.000 do 400.000 mož in do 2800 topov, ki jih seveda ni mogoče kar čez noč nadomestiti. Nastopili na bojišču že niso ne Francozi in ne Angleži. Naši voji pa pritiskajo vedno bolj na Laha tako ob spodnjem teku reke Piave kakor tudi od Feltra in Asiago. Skupna črta armad Conrada, Krobatina, Belova in Boročiča se je strnila. V obliki polkroga gre od Asiago čez Cison, Vidor in ob reki Piave do morja. Ogroženo je levo krilo Italijanov po prodiranju naših čet na obeh bregovih Brente; sovražnik je v nevarnosti, da mu naši morebiti zopet prebijejo glavno črto. Vse zavisi od načrtov naših vojskovodij: če in kdaj da bodo nadaljevali napad. Njih reč je, kje da bodo zopet nastopili s četami, ki so preostale, ker se je naša bojna črta tako skrčila že zdaj, na severu, na vzhodu ali kje drugod?

Če bodo ojačbe, ki jih je obetal Painleve, morebiti nastopile le še prej, preden pride Conradova armada iz gora, bodo najbrž izkušale rešiti položaj na levem krilu italijanske bojne črte, ki ji grozi nevarnost, da jo Conrad razbije s severa. Ako sovražnik ne more zabraniti prebitja v smeri Bassano-Vincenza, se morajo Italijani umakniti za Adžo. Položaj se mora kmalu zjasniti.

Borze so zelo, zelo občutljive za politično vreme. Na vseh borzah pa zdaj zelo poka. Najbolj padajo cene popirjem na newyorški borzi. Če vprašamo, zakaj, odgovarjajo borzijanci v Amsterdamu: Konec vojske se bliža. Padajo popirji bank, železne in rudarske industrije, sploh popirji tistih podjetij, ki so molzla vsled vojske, tako na starem kakor tudi na novem svetu. Najhujše gre ta reč v Newyorcu; vojni popirji so tam padli do polovice svoje vrednosti. Porazi Italijanov, preobrat v Rusiji: vse to vpliva na borze, ki pričakujejo, da se bo vojska kmalu končala.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 16. novembra. Uradno:

Pri izlivu Piave, pred beneškimi lagunami, so honvedski oddelki pri vztrajnem čističevalnem delu iztrgali sovražnika ozemlje, pri čemer so ugrabili nad 1000 ujetnikov.

V dolini Brente so se avstrijske čete polastile kraja Cison in višin, ki se dvigajo na obeh straneh. Tudi severovzhodno od Asiaga so Italijani zopet izgubili nekaj trdovratno branjenih gorskih postojank.

Dunaj, 16. nov. zvečer. Vzhodno od Brente prodikamo dalje.

Načelnik generalnega štaba,

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 16. nov. Veliki glavni stan:

V napredovanju severovzhodno od Gallio in na obeh straneh doline Brente so naše čete vzlele več višinskih postojank Italijanov. Cison je v naši posesti.

Ob spodnjem teku Piave se je artillerijski boj ojačil. Blizu morja so na zapadni breg vdrli ogrski honvedski oddelki in ujeli 1000 Italijanov.

Berlin, 16. nov. zvečer. Novi napadalni aspehi v gorah med Brento in Piave.

Prvi generalni kvartirni mojster

pl. Ludendorff.

Cesar na fronti.

Gorica, 15. nov. (K. u.) Cesar se je mudil včeraj pri poveljstvu prve soške armade. Danes se je odpeljal v stan poveljnika fronte nadvojvode Evgena. Z nadvojvodo Evgenom se je odpeljal nato v ožje operacijsko ozemlje, kjer se je sestel s poveljnikom vojne skupine generalnim polkovnikom baronom Boročičem. Cesar se je popoldne vrnil v svoje bivališče.

Novi uspehi naših vojev.

Dunaj, 16. nov. (K. u.) Vojni tiskovni stan: V slabem, mestoma vihnem vremenu so žilavo napredujoče čete maršala barona pl. Conrada zdaj vzele z naslom tudi Monte Meletta di Gallio, ki leži, zahodno od včeraj vzete gore Castell Gamborto; vrgle so sovražnika, ki se je še držal na višinah severovzhodno od Gallio in mu vzele približno 1000 ujetnikov. V dolini Brente so zopet pridobile na prostoru pri Cisonu. Dva dni že gospodarimo zahodno od tega kraja 1131 metrov visoki gori Col Tondor.

Desna krilna skupina Belowove armade gorske čete generala pehote Krausa, katerih napadalnega poguma dozdej ni mogla zrušiti nobena težava ozemlja, noben še tako žilav sovražni odpor, so si že tudi vzhodno od doline Brente priborile višinsko pobočje Monte Cisona, ki se razteza proti jugu; naše čete so ujele 25 častnikov in več sto alpincev z gorskimi topovi. V izlivnem ozemlju Piave so prekoračili kraljevi ogrski honvedi že pred dnevi vzhodno rečno ozemlje v delti. Ko smo čistili rečni kot jugovzhodno od San Dona di Piave, smo tam ujeli dozdej 25 častnikov in do 1100 mož; med njimi se nahajajo tudi italijanski pomorščaki. Na ravni ni jasno.

Italijansko uradno poročilo.

14. novembra. Včeraj zjutraj je poizkusil sovražnik po kratki, a besni pripravi s topovi besen presenetljiv napad na naše postojanke pri jezeru Ladro. Na hrabrem odporu naših vojakov se je napad izjalovil; sovražnik se je moral umakniti. Ponoči na 13. so se naše čete na visoki planoti Asiago, ko so zasedle prednje postojanke, in Monte Longara, in odbile tam znatne sovražne napade, umaknile v svoje prejšnje postojanke. Sovražnik je napadel včeraj popoldne v višini južno od Gallio Monte Sisemol, a smo ga odbili. V odseku Asiago in v Suganski dolini so se naše prednje straže živahno borile s sovražnikom na fronti Marchesina-Monte Lisser. Več oddelkov naših kritij je kljubovalo sovražniku pri Tezze in na Cima di Lan. Pri Piave se močnejše bore; obe sovražni topništvi sta živahno streljali. Z zelo težkimi izgubami za sovražnika smo odbili razne sovražne poizkuse, da bi prekoračili reko med Quero in Fenerjem in pri San Dona. Borba se pri Zensonu živahno nadaljuje. Tam se je pričela naša protiofenziva, a posrečilo se nam še ni, da bi bili sovražnika popolnoma pregnali. Podnevi smo ujeli 121 mož in zaplenili ne-

kaj strojnih pušk. Naša letala so zopet živahno obstreljevala.

15. novembra. Sovražnik je okrepil svoj nastop proti naši bojni črti v gorah od odseka Asiago do doline Piave. Ponoči od 13. na 14. novembra je napadel odsek Monte Sisemol-Meletta, kjer smo uspešno se branili. Uspešno smo nadaljevali včeraj našo akcijo, da vržemo z delnimi in protinapadi sovražne oddelke, ki so se pričeli boriti z nekaterimi našimi prednjimi oddelki in poizkušali, da se ustalijo v naši postojanki. Sovražnik je napadel včeraj jutraj bolj severno od tam v odseku Meletta-Monte Fiara-Monte Castelgom-berto; odbili smo ga, a svoj poizkus je z večjimi silami ponovil zvečer; nastopil je besnejše, a smo ga zopet odbili. Naš topovski ogenj je obstreljeval in zadržal kr-dela, ki so z Lissierja v obliki pahljače napredovala proti bojni črti Frizzone, kjer se iztekati Brenta in Cismon. Mnogobroj-ne sile so napadle naše prednje postojanke med Cismonom in Piave. Na Monte Roncone smo sovražnika odbili, na Monte Tomatico so se umaknile naše prednje čete po dobri obrambi v pripravljene postojanke v smeri soteske Quero. Sovražni napad smo zadržali. Na ravani se borba nadaljuje. Zaman so bili novi sovražni poizkusi, da bi prekoračili Piave. Oddelke, ki so prejšnje dni prekoračili reko, smo potisnili proti reki in v poplavljeni odsek med Piave in staro strugo Piave. Tam smo na nje otvorili protinapad, naše in topništvo kraljeve mornarice je otvorilo ogenj na nje. Naša letala so obstreljevala z dobrim učinkom mostove čez Livenzo in Monticamon. Izpustila so se nekaj sto metrov in obstreljevala trenje in čete na ravani s strojnimi puškami.

16. novembra. Na gorski bojni črti Asiaške planote do Piave so se razvile borbe, ki so se bile ves dan. Sovražnik je močno obstreljeval naše postojanke in je krepko napadal. S podporo topništva so se naše čete zelo hrabro branile, med protiofenzivo za zadale sovražniku izgube in ujele moze. Vse postojanke smo držali. Z običajno hrabrostjo se je borila brigada Regina (9. in 10. polk) v utrdbi Meletta in pri Monte Fiara. Na Monte Fontarecca je odbil bataljon alpincev tri napade; bataljon je tam pokazal svojo trdnost. Pri zaporah San Marino v dolini Brente smo odbili sovražne oddelke z velikimi izgubami za sovražnika. Na Monte Brassola smo ojačili oddelek, ki se je bil umaknil na Monte Roncone; izvedel je protinapad in je sovražnika vrgel. Brigada Como se je zmagovito branila od opoldne do polnoči na Monte Cornello. Naši letalci so obstreljevali sovražna zbiranja severno od Asiago in v šumi Taglio. Na ravani se je nadaljevalo močno obstreljevanje s topovi čez Piave. Od prelaza Stifiser do Astico so precej močno streljali. Krajni nastopi pehote v dolinah Judikarija in Ledro. Včeraj in ponoči so naša letala in vodljivi zrakoplovi obstreljevali iznova sovražne čete ob rekah in na cestah.

Italijanski plen zaveznikov.

Berlin, 15. nov. Wolff: Strašen poraz italijanske enotne fronte postaja vedno najsilovitejša nesreča cele vojske. V treh tednih so bili popolnoma uničeni vsi načrti sporazuma za leto 1918, blaga, ki so ga izgubili Anglija, Francija, Amerika in Italija koncem oktobra in začetkom novembra, je toliko, da ga morejo nadomestiti šele tekem mescev na resno škodo ostalih front. Velikanska izguba 2500 topov, presega število topov Italije v mirnih časih; zavezniki so pridobili velik prirastek težkih topov in streliva. Za pripravo teh silovitih množic topov potrebujejo nad 20.000 konj in nad 30.000 topničarjev. Povprečno so vredni topovi, če se nizko ceni, nad četrtilijarde. Niti približno ni mogoče ceniti velikanskih izgubljenih množic streliva, ki jih je bil nagromadil Cadorna za dvanajsto soško bitko. Prišteti se morajo še velikanske množine strojnih pušk, metalcev min, krink proti plinom, багаж, avtomobilnih krdelov, pušk in drugega vojnega blaga.

Proti dezertirjem v Italiji.

Lugano, 16. nov. (K. u.) Iz Rima se poroča: Kraljev namestnik je s posebno odredbo zagrozil, da bo vsak, ki bo pomagal dezertirjem, kaznovan z zaporom od 3 do 15 let.

Proti pesimističnim vojnim poročilom v Italiji.

Lugano, 16. nov. (K. u.) Milanski prefekt je z lepaki opozoril na kazenska določila proti razširjevalcem pesimističnih vojnih poročil.

Cadorna zasebnik.

Genf, 16. nov. Južnofrancoški listi poročajo, da je Cadorna odklonil vsako aktivno udeležbo pri vojski in izrazil željo, da se umakne v zasebno življenje.

Iz italijanskega senata.

Lugano, 16. nov. (K. u.) »Agenzia Stefani« poroča o včerajšnji seji senata. Mi-

nistrski predsednik Orlando je govoril približno tako kakor v zbornici. Predsednik senata Manfredi je nato pozval cel narod, naj se združi okoli vlade in nastavi vse sile za obnovbo države. Senator Tittoni je izrazil tople simpatije zaveznikom in zahvaloval Tittoni in drugi senatorji so na to predlagali, kar je senat tudi odobril, da neomajljivo zaupajo armadi in zaveznikom.

Sveti oče Benedikt XV. italijanskim vojnim ujetnikom.

Inomost, 15. nov. Sv. oče Benedikt XV. je poslal vojnim ujetnikom na Tirolskem po kardinalu državemu tajniku Gasparriju 12 ovojev: 1244 knjig s sledečim pismom: »Z materielnim darom zveže sv. oče očetovsko željo, da dobe ujetniki pri čitanju veliko dušno hrano in moč ob svojem nezakrivilnem udarcu usode. Vsim, ki se v nesebičnem krščanskem duhu posvetijo delu usmiljenja v Inomostu, zaslužen zahvalo in pogum za novo delo. Vse naj blagoslovi skupni oče, katere je zadevala usoda in njih usmiljenje samaritane, ki se trudijo, da njih usodo olajšajo, kot ojačujoče jamstvo nebeskih milosti.

Boji na zahodu.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 16. nov. Veliki glavni stan: Streljanje se je zgodaj jutraj na Flanderskem bojišču, ob Ailette in na vzhodnem bregu Moze povišalo. Francoske oddelke, ki so v jutranji megli čez Ailette vdrl v naše postojanke, smo s protisunkom vrgli nazaj. Čez dan so se pri vseh armadah le malo bojevali; zvečer so boji pri Dixmuide oživel.

× × ×

Od 9. novembra so naši sovražniki v zračnih bojih in vsled obrambnega ognja izgubili 24 letal. Podnadrednik Buckler je priboril svojo 26., poročnik Bongartz svojo 23. zračno zmagao.

Berlin, 16. nov. zvečer. Pri Dixmuide so močnejše streljali. Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Francija in sveta stolica.

Rim, 15. nov. Škof v Meauxen je ob zasliski svetega očeta prosil blagoslova Franciji. Sv. oče je daroval škofu svojo fotografijo s sledečim lastnoročnim posvetilom: Oče ne pozabi svoje hčere; daj Bog, da hči ne pozabi očeta.

Pariz, 15. nov. V raznih francoskih škofijah podpisujejo vlogo, ki zahteva, naj se zopet uvedejo diplomatske zveze francoske vlade s sveto stolico, ki so že 13 let prekinjene.

Na jugu.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 16. novembra. Uradno: Zahodno od Ohridskega jezera so naše čete zasedle črte, ki so jih Francozi izpraznili.

Načelnik generalnega štaba.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 16. nov. Veliki glavni stan: Zapadno od Ohridskega jezera smo zasedli od Francozov izpraznjene postojanke.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Angleži se umaknili pri Bagdadu.

London, 15. nov. (K. u.) Naše čete so ostale po zelo uspešnih borbah od 8. na 8. novembra v Tekritu. Proti njim so nastopile vse turške bojne sile. Ko so naše čete izpraznile bojišče in uničile vse, kar je bilo kaj vredno, so se vrnile po načrtu v svoje prvotne postojanke.

Razna poročila.

Bodoči poljski ministrski predsednik.

Varšava, 16. nov. (K. u.) »Kuryer Warszawski« poroča, da je sklenil regentski svet predlagati okupacijskim oblastim Ivana Ruchaczewskega za poljskega ministrskega predsednika.

Kompensacije za Poljsko Nemčiji in Ogrski.

Dunajski poročevalci »Narodnih Listov« poročajo, da se bo rešilo avstrijsko-poljsko vprašanje v zvezi s kompensacijami za Nemčijo in Ogrsko. Ogrska dobi Bukovino, Bosno in Hercegovino ter najbrže severno Srbijo.

Spor med nemškimi in češkimi veleindustrijalci.

Praga, 16. nov. Avstrijski industri-jalci so sklenili na zadnjem zborovanju, naj se uvedejo narodna okrožja, ki dobe samoupravo pod nadzorstvom države. Ta sklep je vzbudil v krogih čeških veleindustrijalcev veliko razburjenje. Češki člani avstrijske zveze industri-jalcev se šeststenoje dni, da se po-

svetujejo o nadaljnjih korakih nasproti tozadevnemu sklepu.

Amerika ne napove Avstriji vojske.

Rotterdam, 16. nov. »New-York-Herald« zopet izjavlja, da je ameriški vladni svet odklonil zdaj Avstriji napovedati vojsko.

Sporazum ključ Zdržene države na pomoč.

Rotterdam, 16. nov. Angleški, francoski, italijanski in ruski veleposlanik so nastopili skupno v Washingtonu. Na posvetu z Lansingom so izjavili, da je postal položaj sporazuma obupen radi vojaškega poloma Italije, ker je Rusija popolnoma izločena in da pričakujejo popolno odrezanje Anglije vsled podmorske vojske. V vojaškem in gospodarskem oziru mora Amerika zelo hitro iznova orientirati svojo politiko; Anglija in Francija sami ne moreta pozimi ali bodočo spomlad zadržati grozečega napredovanja osrednjih velosil.

Sestanek severnih kraljev.

Stockholm, 16. nov. (K. u.) Na predlog kralja Gustava se bosta šla norveški in švedski kralj v Kristijaniji. Kralj Gustav bo prišel v Kristijanijo dne 28. t. m., spremljal ga bo ministrski predsednik in zunanji minister. Danski kralj Kristijan je za iste dni napovedal svoj obisk pri kralju Haakonu. Tudi njega bosta spremljala ministrski predsednik in zunanji minister.

Književnosti.

»Dom in Sveta«. Izšla je nova številka »Dom in Sveta«. Vsebinska je sledeča: Kronika gospoda Urbana (F. S. Finžgar). — Podoba iz sanj (Ivan Cankar). — Katastrofa (Ivan Pregelj). — V ruskem Turkestanu (Dr. Ivan Knific). — Legende o sv. Frančišku (Ksaver Meško). — Literarna tradicija v »Evangelijih in listih« (Dr. A. Breznik). — Rimska satira (Fr. Omerza). — Obtožnica (Ivan Dornik). — Pesmi: Dante Alighieri: La Divina Commedia (Prevel in razložil J. D.). — Idle (Ivan Pregelj). — Duh zemlje (Joža Lovrenčič). — Daritev v šumi (Silvin Sardenko). — Književnost: Joža Lovrenčič: Deveta dežela (Izidor Cankar). — To in ono: Franc Levec. Nekrolog (Dr. Janko Bezjak). — Nastrožno kumstvo (F. S.). — Drobiž: Pisma (Narte Velikonja). — Listnica uredništva. — Naznanilo o Krekovi smrti. — Naše slike: Dr. Janez Ev. Krek. — Moški portret (G. Moroni). — Ženski portret (Gojmir A. Kos). — Portret starca (Fr. Kralj). — Posebno dobro je zadeta Pregljeva enodejanka »Katastrofa«, ki je posvečena imenu moža, ki bo iz slovenskega gledališča v Ljubljani izgnal ameriško iznajdbo. »Dom in Sveta« stane letno 10 K, za dijake 7 K.

Učiteljski žepni zapisnik za 1917/18, ta prepotrebna knjižica za učitelstvo in šolska oblastva, se v nekoliko izvodih še dobi v Katoliški Bukvarni. Kdor jo želi dobiti, naj hiti Prijatelji šolstva naročiti: brez ali s katalogom.

Dr. B. Stopar: »Kvaternik, Starčević in Strossmayer o jugoslovanskem problemu.« S citati iz govorov, s katerimi sta l. 1861. Kvaternik in Starčević razložila svoj poseben predlog o ustavi kraljevine Hrvatske in kateri so temelj pravaštva, opisuje pisatelj, kaj je pravzaprav čisto pravaško stališče z ozirom na jugoslov. problem in kako se imena teh velikih ljudij danes zlorabijo, da se napravi za pravaštvo nekaj, kar v resnici ni. Knjižica stane 1 K. Naroča se pri dr. Stoparju, Zagreb, Maravska ul. 24.

Iz seje mesine aprovizacije 10. novembra 1917.

Pretekli teden je predsednik aprovi-začnega odseka dr. Triller interveniral o raznih zadevah splošne prehrane na Dunaju, in sicer v ministrstvu za javna dela, v ministrstvu za ljudsko prehrano in v centrali žitno - prometnega zavoda. V aprovi-začnem odseku poroča predsednik o uspehu svojih intervencij in je iz poročila povzeli: Ministra za javna dela je predsednik opozoril na strašno kalamiteto, ki preti Ljubljani glede preskrbe s premogom. Vlada ne more dati nobenih zagotovil, da bi se dovoz premoga izboljšal. Iz premogokopov je absolutno nemogoče, da bi se dobilo kaj več premoga. Če se je tudi število delavstva zvečalo, produkcija z vsakim dnem pada. Mestni občini ljubljanski je bil sicer obljubljen ugoden kontingent, vendar si nihče ne sme napravljati iluzij, ker toliko premoga čisto gotovo ne bo. Glede krompirja se je ministru za ljudsko prehrano povedalo, da je rekvizicija na Kranjskem popolnoma odpovedala in mesto danes ni niti najmanj preskrbljeno s tem važnim živilom, akoravno je zima pred durmi. Minister Höfer je zagotavljal, da je nedvomno na Kranjskem še toliko krompirja, da bo Ljubljana lahko

preskrbljena in obljubil, da se bo za naprej rekvizicijo najstrožje izvajalo in preskrbelo Ljubljani vsaj 300 vagonov, tako da bo odpadlo na posamezno osebo 60 kg krompirja. Moke primanjkuje in bati se je resnega pomanjkanja. Mislilo se je, da je letošnji pridelek mnogo večji, kakor je v resnici. Pšenične moke bo premalo in pričakovati je z vsakim dnem, da pride zopet žalostna doba koruze. Predsednik aprovi-začnega odseka je prosil, da se nakaže posebej vsaj nekaj bele moke, katero bi se razdeljevalo otrokom, bolnikom in starikom. Toda tudi takega nakazila ni bilo mogoče doseči, ker tudi druga mesta ne bodo dobila v to svrhu moko. Končno se niti malo ni nadejati, da bi mestna aprovi-zacija lahko dobila z Dunaja še drugih živil po ugodnih cenah. Aprovizacija bo navezana izključno le sama na se in si bo morala preskrbeti potrebnih stvari, kakor si jih bo vedela in znala.

Na močne karte se prihodnji krušni teden razdeli po 1 kg pšenične moke. S to razdelitvijo bo popolnoma izčrpana zaloga moke za kuho pri mestni aprovizaciji. Nova razdelitev moke za kuho bo mogoča šele potem, če pridejo zopetne pošiljave.

Moke za peko kruha ima mestna aprovizacija na razpolago tako za peko kot za svojo pekarno le za 4 dni. Aprovi-zacija dobiva moko le za sproti in je vodstvo vedno v neprijetnem položaju, da mu lahko čez noč moko zmanjka. Aprovizacija se zelo trudi, da bi mogla dobiti moke vsaj za 14 dni naprej, da ne bi bila Ljubljana v večni nevarnosti, da bi vsled eventualnih transportnih težko prihodnji dan ne imela kruha.

Odsek sklence, da se prične prihodnji teden znova z razdeljevanjem krompirja in odpade na vsako osebo po 5 kg. S to množino mora biti prebivalstvo po uradno določeni kvoti preskrbljeno do 20. decembra. Gotovo je, da nihče v Ljubljani ne more shajati le s krompirjem, ki ga prejme pri mestni aprovizaciji. Toda kaj se hoče, če krompirja ni, ga pač ni. Aprovizacija je storila vse, da bi bila Ljubljana v polni meri preskrbljena s krompirjem.

Svežega zelja je nakupila do sedaj mestna aprovizacija 30 vagonov. Od množine se je zelja 10 vagonov že razprodalo na drobno, dočim se je drugih 20 vagonov dalo kisati. Kislo zelje bo aprovi-zacija pričela prodajati, ko bo enkrat zmanjkalo repe. Sedaj si lahko prebivalstvo pomaga deloma s svežim zeljem, katerega je že prejelo, deloma pa s kislo repo, s katero si je za enkrat vsakdo lahko preskrbel. Zelja ima v resnici aprovizacija še vedno premalo na zalogi in bo treba obstoječe zaloge še vsekakor dopolniti, da bo mesto preskrbljeno.

Kostanja je do danes na drobno prodala aprovizacija čez 2 in pol vagona. Povpraševanje po kostanju je še veliko. Posebnih množin kostanja ne bo mogoče več prejeti, ker smo s sezijo pri koncu.

Raznega sadja je razdelila aprovi-zacija med prebivalstvo več kot 16 vagonov. Povpraševanje po sadju je še danes zelo živahno. Aprovizacija se je nameravala s sadjem kar najbolj založiti. To je pa bilo nemogoče, ker je bilo kljub največjim prizadevanjem nemogoče dobiti za shranitev sadja primernih prostorov. Danes je po deželi že skoraj pokupljeno vse sadje, kar ga je na razpolago, se pa zahteva mnogo višje cene, kot so pa uradno določene za sadje.

Špeha je pridobila mestna aprovi-zacija toliko, da ga morda že koncem prihodnjega tedna pričela z novim turnusom razdeljevati po 1 kg na osebo. Prav lahko se reče, da je letos za 50 odstotkov slabša produkcija špeha. Vsled pomanjkanja krme so prašiči v splošnem zelo slabo rejeni in nimajo skoraj nič špeha. Le dejstvu, da ima letos v Ljubljani vse prevzemanje in razdeljevanje izključno le aprovizacija v svojih rokah, se je zahvaliti, da ne gre prav nič pridobljenega špeha v izgubo in izven mesta ter dobi prebivalstvo vse, kar je mestu namenjenega. Če bi ostal v veljavi lanski način prodaje špeha, bi ga gotovo do danes v splošnem ne dobilo prebivalstvo prav nič. Založeni bi bili le nekateri, dočim bi se velike množine špeha izvozilo iz mesta s špekulativnimi nameni.

Sveže repe je do danes aprovizacija razdelila prebivalstvu do 30 vagonov. S tem je za nekaj časa precej pokrila potreščina ljubljanskega mesta. Vsakdo naj bi si pa že sedaj nakupil večje množine repe za pozneje. Priporočati je tudi, da se družine založe z repo, posebno ker krompirja ne bo.

Petroleja navzlic ponovnim intervencijam mestna občina še do danes ni mogla toliko prejeti, da bi se vsaj deloma zadostilo velikemu pomanjkanju.

Prašičjega mesa ima danes aprovi-zacija nasoljenega, oziroma deloma že preakajenega, približno tri vagona. Meso se bo še nadalje preakajevalo, le če bo dovolj prašičev na razpolago. Aprovi-zacija si hoče zagotoviti večjo zalogo prašičjega mesa za one čase, ko bo v Ljubljani nastalo splošno pomanjkanje

mesa. Takrat nam ne bo treba kupovati slabo in drago prekajeno meso izven Kranjske, ampak bomo imeli doma na razpolago primerno ceno dobro blago. S prekaevanjem svinjskega mesa bo kolikor toliko pomagano pomanjkanju masti.

Dnevne novice.

+ **Borojevičovo slovo prebivalstvu** postojnskega okraja. Postojnski okr. glavar je sporočil o priliki odhoda poveljnika vojne skupine generalnega polkovnika Svetozarja Borojeviča pl. Bojna na celokupno prebivalstvo postojnskega okr. sledeč oklic: Njegova ekscelenca, proslavljeni branilec jugozahodne Avstrije, c. in kr. generalni polkovnik Svetozar Borojevič pl. Bojna je zapustil danes Postojno in Kranjsko, da gre za svojimi zmagovalnimi armadami in jih vodi na laških tleh z božjo pomočjo do novih uspehov. Njeg. ekscelenca se je izrazil ob slovesu izredno pohvalno in laskavo o zadržanju prebivalstva, ki je s priznanja vredno požrtvovalnostjo prenašalo težke vojne žrtve in posebno one, ki so bile v zvezi z neprestanim zbiranjem čet v času več kot dvestoletnega bivanja njegove ekscelence v Postojni. Istotako je izjavil njegova ekscelenca posebno zadovoljstvo p popolno korektnem in lojalnem zadržanju prečastite duhovščine, uradništva, učitelstva, avtonomnih korporacij in sploh vseh javnih uradov in nameščencev. O tem obveščam globoko ginjen vse kroge. Bog naj podeli njegovi ekscelenci tudi v nadalje železno voljo in uspehe v korist in blagor najvišje dinastije, v slavo Avstrije. — Postojna, 5. nov. 1917. — C. kr. okr. glavar: dr. Pilshofer.

+ **Vsem preganjanim, obsojenim, interniranim in konfiniranim** naznanjamo, da prične na Dunaju poslovati posebna preiskovalna komisija, ki bo sestavljena iz zastopnikov vlade, vojaštva in poslanske zbornice. »Jugoslovanski klub« potrebuje nujno materijala, zato prosimo vse prizadete naj pošljejo čimprej svoje točne in stvarne podatke na »Jugoslovanski klub« na Dunaj I., Parlament.

+ **Prepoved dvoboja v armadi.** Z ozirom na prepoved dvoboja v armadi je izšla posebna odredba, ki ureja častno postopanje.

Starešina Danice zdravnik dr. Karcl Perničič v Trstu umrl. Iz Trsta nam je došla vest, da je umrl na legarju starešina Danice, tržaški slovenski zdravnik dr. Karcl Perničič. Njegova izkušnja je nenadomestljiva. Pogreb se vrši danes v soboto. Pokojnikovi rodbini, soprogi z nedoletnim otrokom naše sožalje! A duši blagega, globokovernega pokojnika svetila večna luč! — »Edinost« piše o priliki njegove smrti: Zadnji je bil, in še on je odšel. Trst nima nobenega slovenskega zdravnika več. Vzela nam jih je vojna, raztreseni so bogve kje po vseh mogočih bojiščih in vojaških bolnišnicah, ostal nam je edino on, naš dober, blagi dr. Perničič. Poleg naporega dela v umobolnici je bil društveni zdravnik obeh naših slovenskih bolniških blagajen: »Delavskega podpornega društva« in »Tržaškega podpornega in bralnega društva«, imel pa je ob sedanjem velikem pomanjkanju zdravnikov tudi razsežno privatno prakso. Od zgodnjega jutra do poznega večera je bil neumorno na delu, in to delo ga je ubilo. Do skrajnosti vesten, z vso dušo vdan svojemu poklicu, je storil vse, kar je bilo le v njegovih močeh, da bi rešil, kar je bilo še mogoče rešiti, in v tem delu ga je vkljub vsej opreznosti zajela smrt. Legar, oni nesrečni tržaški vojni legar, katerega jih je rešil toliko in toliko, ga je vrgel na bolniško posteljo, in končno je podlegel. Za obe naši podporni društvi, za naše delavstvo, pomenja njegova smrt najhujši udarec. Že za njegove kratke bolezni mu ni bilo mogoče dobiti namestnika; in kaj sedaj?

In **zopet eden.** Katoliško akademično društvo »Danica« je zadeli zopet hud udarec. Umrl je v vojni bolnici v Gradcu za grizo enoletni prostovoljec g. Konrad Theuerschuh, slušatelj modroslovja na dunajskem vseučilišču. Pokojnik se je rodil leta 1894. v Trziču kot sin g. Vinkota Theuerschuh, ključavničarja in posestnika. Bil je vseskozi izvrsten zavezanec, nekaj časa gojenec knezoškofijskih zavodov v št. Vidu. Vseskozi skromnega, mirnega in finega nastopa je bil priljubljen povsod. Svojemu zvestemu prijatelju in rojaku, poročniku Vinkotu Tavčarju je sledil tudi on po nekaj mesecih v boljšo večnost. Naj mu sveti nebeška luč!

— **»Slovenski Straži«** je daroval okrajni odbor Šmarje pri Jelšah 120 K. In drugi?

— **Z Breznice** smo prejeli dne 24. oktobra znesek 50 K za spomenik + dr. Kreku (poslal ga nam je veleč. gospod župnik Lavrič). Znesek smo oddali dne 5. nov. g. odborovemu blagajniku, ki ga je objavil v svojem II. izkazu dne 10. novembra v našem dnevniku. Toliko »Slov. Narodu« na uho, da ne bo v skrbeh.

Čebelarstva podružnica v Kamniku ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 25. novembra t. l. ob 10. uri dopoldne v gostilni Wivoda v Kamniku.

Slovensko osrednje čebelarstvo v Ljubljani naznanja tem potom naročnikom sladkorja za čebele, da je tovarna oddala sladkor na železnico že 16. oktobra — da pa vsled vladačotih razmer še do danes ni dospel v Ljubljano. Ko društvo sladkor dobi, ga tudi takoj razdeli in pošlje naročnikom. — Obenem se tudi naznanja, da društvo novih naročil za sladkor pod nobenim pogojem ne more sprejeti več, ker je že ves oddan.

Ljubljanske novice.

Ij **Zahvalna služba božja za srečno rešitev cesarja iz smrtne nevarnosti na ljubljanskih ljudskih šolah.** Ljubljanske ljudske šole imajo jutri, v nedeljo dne 18. t. m. zahvalno službo božjo za srečno rešitev cesarja iz smrtne nevarnosti. Po maši se zapoje zahvalna in cesarska pesem.

Ij **Elizabetine konference** imajo jutri ob 5. uri popoldne zborovanje v kn. šk. palači in v ponedeljek v Križankah ob pol 7. uri skupno sv. mašo, na kar še enkrat opozarjamo.

Ij **V šentjakobskem prostetnem društvu** bo v nedeljo, 18. novembra nadaljeval dr. Vinko Šarabon popis jugoslovanske zemlje. Njena znamenitosti bomo gledali v skioptičnih slikah. Začetek ob 6. uri zvečer.

Ij **V jutrišnjem koncertu Glasbene Matice** nastopi kot pevka, solistinja, umetnica in koncertna in operna pevka gđ. Cirila Medvedova iz Gorice. Ta naša mlada, simpatična pevka je od narave obdarovana z lepim, zvočnim mezzosopranom, ki je izborna izšolan. Izobraževala se je začetkom v Gorici, potem pa skozi štiri leta na Dunaju na c. kr. glasbeni akademiji pri profesorju Forsténu. Letos je akademijo kot koncertna in operna pevka z odliko dovršila. Nastopila je že v Ljubljani s priznanim lepim uspehom. Vsečimo se njeneza rascopu in delovanja pri Slovencih. Njenemu glasu se krasno prilagajo partije iz oper »Werther«, »Mignon«, »Carmen«, »Djamileh«, »Asuzena itd. V Matičnem koncertu bo pela Matenočovo arijo iz opere »Werther«, cpev iz opere »Mignon« in Seguidillo iz opere »Carmen«. Pela bo tudi šopek slovenskih izvirnih pesmi, Pavčiča pesem »Da sem jaz pličica«, Adamičevo pesem »Na lipici zeleni« in krasno Ipavčevo pčsem Ciganka Marija. — V koncertu bodo sodelovale, kar s porocom lahko poudarjamo, zgolj slovenske umetniške moči kot izvajajoči in ustvarjajoči naši umetniki. V prvi vrsti pa smemo ponosni biti na izborna dela naših skladateljev Lajovica, Adamiča, Premrla, Schwaba, Pavčiča, Ipavca itd.

Ij **Jutrišnji koncert Glasbene Matice** je — izvzemši stojšča — razprodan! Koncert se bo na željo občinstva najbrž v sredo 21. novembra ponovil. Priglasijo za drugi koncert se od danes naprej sprejemajo v trafikii v Prešernovi ulici 54.

Ij **Koncert komornega virtuoza na glasovirju Viljema Backhausa v Ljubljani.** Z Dunaja je prišlo naslednje poročilo: Dne 13. t. m. je tu koncertiral komorni virtuozi Viljem Backhaus in je občinstvo uprav zdivil. Tako bo, kakor povsod, brez dvoma tudi v Ljubljani. — Koncert komornega virtuoza Viljema Backhausa se vrši v Ljubljani v ponedeljek, na kar še enkrat opozarjamo. Vstopnice se prodajajo pri blagajni v deželnem gledališču jutri od 10. do 12. dopoldne in v ponedeljek od 3. naprej.

Ij **Umrl** je vpokojeni višji revident južne železnice g. Ivan Svetek. Naj v miru počiva.

Ij **Prodaja moke za stranke** se vrši od ponedeljka 19. novembra do vštete sobote 24. nov. Na vsako izkaznico se dobi 1 kg moke in sicer v I. do VI. okraju 1 kg moke št. 0 kg po 1 K 18 vin., v VII. do X. okraju moka št. 1, kg po 98 vin. Ostanek moke je napovedati zanesljivo v ponedeljek 26. novembra.

Ij **Na sladkorne izkaznice št. 73** se dobi sladkor v trgovini g. Ivana Morassi, Gradišče št. 7 (prejšnja filijalka g. Elberta.)

Ij **Krompir za I. okraj.** Stranke I. okraja prejmejo krompir v ponedeljek, dne 19. t. m. in v torek, dne 20. t. m. v skladišču pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je ta-le red: V ponedeljek, dne 19. t. m. dopoldne od 8. do 9. ure št. 1 do 150, od 9. do 10. ure št. 151 do 300, od 10. do 11. ure št. 301 do 450, popoldne od 2. do 3. ure št. 401 do 600, od 3. do 4. ure št. 601 do 750, od 4. do 5. ure št. 751 do 900. V torek dne 20. novembra dopoldne od 8. do 9. ure št. 901 do konca. Vsaka oseba dobi 5 kg, kg stane 30 vin.

Ij **Sveža repa na rumene izkaznice C št. 1921 do 2160.** Stranke z rumenimi izkaznicami C št. 1921 do 2160 prejmejo svežo repa v ponedeljek dne 19. t. m. popoldne na Poljanski cesti 15. Določen je ta-le red: Od 2. do 3. ure št. 1921 do 2000, od 3. do 4. ure št. 2001 do 2080, od 4. do 5. ure št. 2081 do 2160. Vsaka oseba dobi 10 kg. Kilogram stane 10 v. Privzeto vreče.

Ij **Prodajalci sladkorja v III., VII., VIII. in IX. okraju** se vabijo, da se zglase v sladkorni centrali pri g. ravnatelju Lillegu, kjer dobe nakazilo za sladkor.

Ij **Prodaja kavine mešanice.** S prodajo kavine mešanice se prične takoj, kakor hitro dobi trgovec sladkor. Prodajati se sme le po onem redu, ki je bil že objavljen v listih. Za pravilno oddajo kavine mešanice so trgovci osebno odgovorni.

Ij **Meso na rumene izkaznice C št. 1 do 1400.** Stranke z rumenimi izkaznicami C št. 1 do 1400 prejmejo meso v ponedeljek, dne 19. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določen je ta-le red: od pol 2. do 2. ure št. 1 do 200, od 2. do pol 3. ure št. 201 do 400, od pol 3. do 3. ure št. 401 do 600, od 3. do pol 4. ure št. 601 do 800, od pol 4. ure do 4. ure št. 801 do 1000, od 4. do pol 5. ure št. 1001 do 1200, od pol 5. ure do 5. ure št. 1201 do 1400. Ena oseba dobi en četrt kilograma, dve osebi pol kilograma, 3 in 4 osebe tri četrt kilograma, 5 in 6 oseb 1 kilogram, 7 in 8 oseb 1 in četrt kilograma, več kot osem oseb 1 in pol kilograma. Kilogram stane 2kroni.

Ij **Dolžna oseba,** ki je vzela v četrtlet sukno na sv. Jakoba nabrežju, naj jo takoj prinese nazaj. Oseba je znana in se bo z njo sodnijsko postopalo.

Bolnim ženskam pomaga naravna »Franz-Josef« grenčica do dobrega teka, pravilne prebave, lahkega odvajanja in je zaradi tega izvrstno zdravilo zoper bolni organizem.

Naprodaj je 1½ leta staro

Žrebe

pri Ivanu Fezdriju na Brezovici št. 27, pri Ljubljani.

Te del izide
krasno opremljen slovenski
vojaški koledar
z naslovom 2073

Slovenski vojak.

Sestavil in založil Jan. N. Jeglič.
Nebhodno potrebna knjižica za vsakega slovenskega vojaka.

Slovenski vojaki, segajte po svojem koledarju, prvem te vrste na Kranjskem; soproge, sestre, hčere, re pozabite za svoje drage omisliti knjižico, ki jo vsak vojak nujno potrebuje.

Zelo primerna za darilo!

Dobiva se v **Natol. Bučvarni** v Ljubljani.
Cena s poštnino vred 1 K 20 v.

Za Miklavža

na čebelo in na drobno prodajo

Al. Ipavitz, Ljubljana Židovska ulica šte. 4.

I. Wanek

krznar 2061

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 10

kupuje vseh vrst

kože divjačine,

lisic, kun itd. po najvišjih dnevnih cenah.

Bolj s solzami kakor z besedami obveščamo vse prijatelje in znance, da nas je nebeški Oče ločil od naše najdražje

mame

Radi svojih 60 let bi bila sicer lahko še živela, toda dolgotrajno trpljenje ter živa vera ji je napravila smrt lahko. Do vstajenja, ko hrepenimo v svetem upanju po večni združitvi z njo, smo jo položili v blagoslovljeno zemljo tukajšnjega pokopališča.

S tem obvestilom prosimo vse prijatelje in znance, da nam pomagata moliti za pokojno.

Podzemelj na Belokranjskem, 15. novembra 1917.

2071

Učakovi.

Prodajalka

mešane in manufakturne stroke izvežbana, želi nastopiti službo. Naslov pove uprava pod št. 2976.

Proda se še dobro ohranjeno

moško kolo

s staro pnevmatiko. Naslov pove uprava Slovenca pod št. 2973.

Ugoden nakup!

2 nadstropna trgovska hiša v Ljubljani

v bližini farne cerkve ob zelo prometni cesti se proda iz proste roke radi preselitve lastnika. Poizve se v pisarni dr. Pejana, v Ljubljani, Dunajska cesta 38.

Sprejme se starejši

TRGOVINSKI URTNAR

za graščino GORICA. Imeti mora dobre zveze in se razumeti na razpošiljanje sadja. 5000 K kavcije se zahteva. Poblizje pod šifro »POSTE-NJAK« 2964 na upravo »Slovenca«

Oblastveno zavarovan kem. prepar. patent. Oblastveno in zdravniško preizkušeni tobaki nadomestek.

TABAKON

prodaja danes vsak boljši trgovec
140 m. zav. K 50 (na drobno K — 50 vln.)
140 sred. " " 100 " " 1—"
Ta izdelek je bil v sejah zdravniških izvedencev v Budimpešti in na Dunaju preizkušen in označen kot najboljši in najzdravejši tobaki nadomestek. Pri večjih naročilih velik popust.

V. Jan, tovarnar, Praga.

Naročila sprejema:

Rudolf Čotič, zastopnik,

Vrhnika.

Vzorcev se radi vel. naročil in pomanjkanja osebja ne razpošilja. Zahtevajte cenik drugih predmetov.

ŠOFER-invalid

išče službe, najraje pri luksuz-vožnji. Poizve se pri Juršiču v St. Petru pri Gradcu 181.

Kupim malo

HIŠO z večjim vrtom

ozir. zemljišče, ki je pripravno za vrt, v mestu ozir. v predmestju Ljubljane. Ponudbe s ceno na upravištvo lista pod št. 15.000.

Nc. I 307/17.

Oklic.

K nekemu v tem sodnijskem okraju se je zatekel kaki 2 leti star junec. Lastnik se naj zglaš pri tem sodišču.

C. kr. okr. sodnija v Vipavi odd. I., dne 12. novembra 1917.

Trgovska sotrudnica

dobro izurjena v trgovini z mešanim blagom želi službe. Vstop lahko takoj. Ponudbe na upravo lista pod št. 2963.

Prima umetni mlin

na Kranjskem

ne daleč od Trsta, Opatlje, Gorice v polnem obratu, sredi velike garnizije, se prodaja. Glasom preizkušenj izvedencev more preskrbovati z elektriko vso okolico. Cena 100.000 K vključno z solidno zidano hišo za mlinarja. Gradbeni stroški bi bili sedaj mnogo višji kot cena. Solventni kupci poizvedo podrobnosti pod Mlin 2965.

Poziv!

Trgovci, obrtniki, uradniki, posestniki, upokojeanci!

Vsi, ki hočejo pokazati svoje patrijotično mišljenje, naj blagovolijo poslati svoje prijave za sprejem posredovalca pri podpisovanju vojnega posojilnega zavarovanja, Kranjski deželni podružnici nižje avstr. deželne življenske in rentne zavarovalnice v Ljubljani, Marije Terezijec. 12.-II. Potrebne tiskovine in pojasnila takoj pošljemo. Za trud posebej odškodujemo.

Konjski gnoj

na prodaj pri Iv. Treo, Cesta na Rudolfovo žel. 6, Ljubljana.

Sprejme se gospodična na hrano in stanovanje.

Kje, pove upravištvo »Slovenca« pod št. 2972.

Posušene gobe - jurčke

kupujem še vedno po najvišji ceni. Zajemam prisilne vzorce v teži 1/4 kg ml lahko uzak čas pošljete po pošti za zneska 10 kron. Obenem s pošiljateljico ml po dopisnici naznanite množino gob in ceno za 1 kilogram. Bodite uverjeni, da ne boste nikjer bolje postreženi kot pri

Franciški Opeka, trgovec na Vrhniki.

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št 6, za frančiškansko cerkvijo, sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

Vloge v »Ljudski posojilnici« so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

4¹/₄%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako, da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krone 25 vinarjev na leto.

Rezervni zakladi znašajo okroglo en milijon kron. Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1916 okroglo 26 milijonov kron.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago poštne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo najbolje.

Podpisani denarni zavodi sprejemajo prijave na

VIL AVSTRIJSKO VOJNO POSOJILO

po originalnih pogojih in sicer:

I. 5¹/₂% davka prosto amortizacijsko državno posojilo po K 92.50

odštevši 1¹/₂% bonifikacije K — 50
povrnjene obresti za 1
mesec K — 46 netto
K — 96

K 91.54

II. 5¹/₂% davka proste 1¹/₂% 1926 povračljive državne zakladnice po K 94.50

odštevši 1¹/₂%
bonifikacije netto

K 94.-

in dajejo radevolje vsa tozadevna pojasnila.

Podružnica c. kr. priv.
avstr. kreditnega
zavoda za trgovino in
obrt v Ljubljani.

Ljubljanska
kreditna banka.

C. kr. priv. splošna
prometna banka
podružnica v Ljubljani.

Ceška industrijalna banka
podružnica v Ljubljani.

Jadranska banka
podružnica v Ljubljani.

Ilirska banka.

Zadnji obisk.

K. S.

Kolikokrat sem ga iskal, a malokrat našel. Pri Gospodarski sem spraševal: »Kje je g. dr. Krek?« »Odsel je na Dunaj, Zagreb itd.« Drugič sem se oglašil na domu, pa ga spet ni bilo. Zadnjič sem zopet poskusil, morda bo pa danes, in res! na verandi je sedel pri običajni mizi, pušil in bil zelo dobre volje. Vžradostil sem se — zopet se bom malo olajšal. Saj smo hodili k njemu pred vsakim novim delom, predno smo ga začeli. Nove misli nam je dajal, a predno se je realizirala, je bilo treba iti k dr. Kreku, kako on misli še to in ono. Če smo si sami kaj zamislili novega, predno je šla misel v življenje, v delo, morala je prej na poizkušnjo k dr. Kreku. Potem pa kadar sva se sešla, pogovor le o delu. »Kako gre, hočeš kaj pomoči, drži se!« Malo besedi, a znal jih je povedati, da so človeku vili naenkrat novih moči. »Kako gre lesna zadruga? Prav imaš, da si se tega lotil, to polje je pri nas skoro nenačeto in vendar kaj bi se vse dalo napraviti. Dobite si trg, da ne bo naš le redil toliko in toliko inozemcev. — Kako gre lončarska zadruga?« Kako hočeš lepše okrepiti domačo obrt kot z organizacijo. — Če je človeka hotela napasti malodušnost, če so se zdele ovire le prehode — v kratkem pogovoru je vse razpršil, ker spoznal se je na vse, povsod je bil takoj-doma.

Na verandi je sedel, pogovor se je pa sukal o zadnjih dunajskih dogodkih v parlamentu.

»Veš, nekaj se mi je pa primerilo v zadnjem zasedanju, sem mislil, da me ne bo več na Kranjsko. Imeli smo sejo v begunskem odseku. Predlagal sem podporo. Navzoč je bil tudi minister. Eni so se upirali. Mene je pa zgrabilo, sem pa zrojil, da tem revežem beguncem, ki ne po lastni krivdi trpe toliko gorja, ne dajo podpore, da se teh ne spozna za državljane. Zrojil sem! Naenkrat pa začutim pri srcu bolečine, temno mi je začelo postajati, sem že lezel k tlom, sem že mislil, da se onesvestim, pa k sreči dobim stol, nisem maral, da bi tovariši opazili — počasi mi je odleglo. No, pa kaj hočete, prodrl sem pa le in revčkom se vsaj malo olajša njih gorje...«

Nikoli ni tožil o kakih telesnih težavi, kar gledal sem ga, da je še to priznal.

Pa le za par trenutkov. — »No, kaj pa ti? Kaj pa kočevski Slovenci — ali se kdo kaj pobriga zanje?« Ljubil sem velikega moža, ki je imel tako gorko srce za naš revni narod, a najbolj mi je bil blizu takrat, kadar je spraševal po kočevskih Slovencih. Saj ta del našega naroda kako silno malo dobi vpoštevanja v slovenski javnosti. Včasih se oglasi kdo, trenotno se zainteresira del slovenske javnosti, pa le majhen del in še ta tako hitro utihne in življenje gre naprej — slovenska javnost rešuje spodnještajerske, koroške, hrvaške, češke probleme, poglabimo se celo v te in one službene pragmatike, a kočevski Slovenec, kot da je to kolonija, ki je nam mnogo bolj tuja nego čistokrvni Kočevci sami. Bil sem priča — sprožilo se je to vprašanje — govoril je človek, ki je živel med tem delom našega narodnega telesa, govoril iz srca — a ne masa, ne inteligencija ni imela ne časa ne srca, da bi sprejela, da bi hotela razumeti klic kočevskih Slovencev. Vse nas je pozabilo.

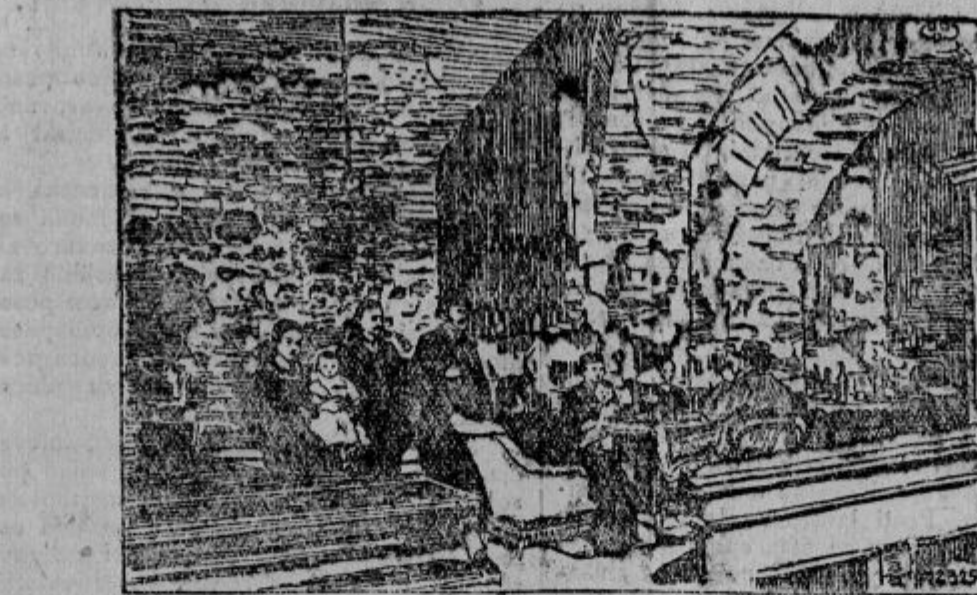
Dr. Krekova duša je imela vedno in vedno ognja tudi za revne kočevske Slovence. Mislil in delal je za ves naš narod in sosede, a vendar ni izločil revnega deteta, ki tudi kliče Slovenijo za mater — kočevske Slovence!

Pa sem mu govoril vesel — objel bi ga bil iz hvaležnosti že za vprašanje — kako sem baš pred eno uro prosil deželne predsednika, naj se usmili ubogih Kotarjev v Dragi in trem vasem dovoli lastno aprovizacijo, da ne bodo v silnih zametih in mrazu, v burji in noči po skalah hodili po 2 in pol uri daleč vsak posameznik po par kilogramov moke, kot hodijo že dve leti — popisoval sem mu, kje vasi leže, geografične razmere, kje leži Podplanina, kje Stari in Novi Kot — — — Poslušal me je, bral sem mu na očeh, kako čuti s trpečim narodom, ko sem mu pa risal lego vasi Stari Kot se mi pa zasmeje. »Zakaj se pa smeješ, g. doktor?« »Kaj se ne bi, ko mi govoriš kje leži Stari Kot, saj sem tam že kislno mleko jedel. Vse sem že tam prehodil.«

»Oj, duša draga, ti si imel še toliko časa, da si osebno obiskal te reveže.«

»Le skrbi za nje, le trudi se, saj se bliža čas — no, se kaj zanimaš za deklaracijo?« Pri zadnjih besedah se mu je zjasnil obraz kot da duh njegov že gleda zarjavo novega dne — — —

»No, kaj pa vi, prijatelj,« obrne se za mano. Pogledam, stal je revež brez roke za njim, stara reva. Vedel sem, ne bo ga pustil čakati; vstal sem in podala sva si roki. »G. doktor, povej no, kedaj bi te že dobil, kedaj boš pri domu?« Nasmejale se je: »Veš, smpatja kak dan, pa gotovega ni nič.« Nenavadno dolgo mi je obdržal roko v svoji desnici. »Le oglasi se, ka-

Izza hudih dni v Gorici. — Stanovanje v kleti.

dar prideš spet v Ljubljano.« Zadnja beseda pri zadnjem obisku.

Kdo bi bil mislil, da se bom tako kmalu oglašil pri tvoji krsti in tvojem grobu!

Časopisi o dr. Kreku.

Poslanec dr. Melko Čingrija piše v »Hrvatski Njivi«:

O Božicu 1916 bio sam u Beču. Govorilo se onda o sazivu parlamenta. Krek je shvatio usudan čas, shvatio je odgovornost, koju imaju pred historijom ljudi izloženi, a osobito pošteđeni, pa je bio u Beču, da vidi, da čuje, da se dogovara. Bio je na biljezi.

Došao je k meni. Još ga vidim do sebe za stolom. Živa, hitra, duboka, ozbiljna u nekoj nestašnosti, s cigarom u ustima gleda preda se kroz naočare i pita, sluša, da onda odjedared ko strojnom puškom saspe: da, da, da... i razlaže. Razlaže o potrebi, da se prikupimo, da zajednički istupimo; o velikom času, o malim ljudima; o sitnome, što nas rastavlja, o velikom, što nas spaja. On razlaže, a ti osjećaš, da je zanesen veličinom slavenske duše u velikoj svojoj duši.

Dva sata razgovora približala nas je bliže nego deset godina dnevnog druženja. Kako su ljudi blizu, kad im je težnja, kad im je cilj jednak! To nas je ponajbolje ovaj rat naučio, a naučio nas je još nešto, što nikad zaboraviti ne smijemo, biva da u svakoj stranci imade zlih i poganih, i u svakoj dobrih i poštenih. Nema stranke, što može zahtijevati monopol domoljublja, poštenja i čovjštva. Može biti samo boljih i gorih. Koja sreća po narode, po čovječanstvo, kad bi se iz svih stranaka mogle napraviti samo dvije po gornjem kriteriju!

Kao stari znanci rastadosmo se te večeri ja i kolega Smolaka od dra. Kreka. Sva smo trojica, držim, to osjećali i ako ništa kazivali nijesmo. Kad ga ispristismo do vrata i na pozdrav stiskasmo ruke, on će nam: vi ste stradali a ja nijesam, pa me gotovo stid... te natisnuvši na po glave sešir, odbijajući dim iz cigare po brza niz stube i nestade ga.

Kad se parlament otvorio, bili smo gotovo svaki dan skupa, te sam imao prilike, da pratim i da se divim njegovoj agilitnosti, radinosti, svestranosti. Bio je prožet uvjerenjem, da našem jednom narodu Slovenaca, Srba i Hrvata samo u jedinstvu leži spas, a za to je vidio podesan i zgodan ovoj čas, pa je bio neprijatelj etapa. Razumio je politiku, što se vodi, i tako je shvatio vrijednost parlamenta.

O čem je govorio i za što je radio, o tom je bio uvjeren, pa je baš snaga njegova uvjerenja privlačila. Iz jakosti vjere u ono, što hoće, izbijalo je njegovo pouzdanje. Pouzdanje je uslov svakog uspjeha, i zato je imao uspjeha, a okolinu je svoju podizao, unoseći u nju onaj razumni optimizam, što je tako priljepčiv kao i bezrazložni pesimizam, samo dok ovaj truje i ruši, a onaj diže i gradi. O, kad bi to naši ljudi shvatili i u srce usadili, te se prema tome vladali, pa otrešavši se zlogukosti vjerom u dobro pouzdanje dalje kročili. Tom vjerom, pouzdanjem i optimizmom podizao je i kriječio, a to je ono, zbog čega Danilo Dimović u sažalnici Gospodarskoj svezi lijepo i zgodno veli: »Nakon svakog razgovora s velikim pokojnikom otišao sam jači u nadama i čvršći u vjeri u našu narodnu budućnost.«

Po duši svojoj bio je pjesnik, idealista. Kako se je zanosio našom narodnom pjesmom, kako ga je Shakespeare osvaja! Po dubokom umu bio je realista, političar obziran i predvidljiv. Ta smjesa u ravnotežju davala je velikog čovjeka. Da capo u politici, dok sila vlada, treba snage, i on je znao, da je bogastvo snaga, te za to njegov rad u politici kroči uporedo sa radom na gospodarskom polju. Maleni se jačaju jedino okupljanjem in on okuplja, organizuje. Pozna ljudi i zna, za što su podobni, gdje mogu da koriste, pa ih porazmješta prema tome i s njima raspolaže, a oni mu se dragovoljno podvrgava-

ju, jer ga štiju. Borac je, i u borbi neumoljiv, jer je na djelu odlučan, ali borba mu je fair. Pamtim razgovor, u kome se povela riječ o nebiranju sredstava u političkoj borbi, a on ističe, da ne će tim putom, to se samo osvećuje. A drugi: ne, nijesam tako malen, reče mi, ja uvijek mislim pri činu, kako će se moj čin suditi iza 20 godina. Koja veličina leži u tom, da upravljaš svoj rad prosudjujući ga uz distancu od dvadeset godina!

U velikim idejama, koje se kroz ovaj slom i klanje do pobjede probijaju, rasla su mu krila. Kao da ih je njegova ideologija gradila. Demokratizam; a on demokrata pameću, osjećajem, životom; razoružanje; a on čovjek i kršćanin u srcu; samoodređenje, sloboda malih naroda; a on čedo najmanjega ne pozna ulara.

Neumoran je bio u radu. Fizična mu se snaga činila neiscrpjiva, a sam se osjećao jakim i zdravim. Još se sjećam, kad ga, nema tomu tri mjeseca, zatekoh u klupskoj dvorani, gdje veseo i krepak but sijete, lulu pali i piše u hitnji, a ja se kao utučan sa mlijekom u želucu vukao; na moju zavidnu primjedbu odvrati mi: doista sam čvrst i zdrav! Čijele noći putovao, da osvane jutrom čil i da u klubu raspravlja i da u odboru radi i u plenumu govori, da ide na dogovore, vodi pregovore in pohodi sastanke, a onda opet da putuje. Kao govornik bio je jak; isticao se osobito ožetostću, temperamentom i snagom argumenta. Na sastancima je bio, da ih šalom i dorjetkom oživi, a kad treba da ih ozbiljnošću podigne; na odgovorima, da sluša i sudjeluje. Kad bi ozbiljnija rasprava dozrijevala, zagledao bi se preda se, cigara bi mu nemirno u ustima zadržala i baš se vidio, gdje mu se misli glavom križaju, roje, sabiru, redaju, te ustaje da izbaci svoj sud: sabito, pravo, odlučno.

Nestade nam toga radnika u času, kad smo ga svi njegovi kolege kao i cijeli naš narod Slovenaca, Srba i Hrvata najviše trebali. Nestade ga tako napredac, da gotovo još u to ne vjerujemo i gotovo bi sebe da varamo, da se nekud dao na put, po običaju, i da će iznebuha među nas pasti. Nažalost nije tako. Njega više nema i grdna praznina pred nama zija. Ali njegova će misao i njegova uspomena da živi, dok nas i našeg naroda bude.

Dr. Melko Čingrija.

Pismo junaškoga slov. 97 pešbalajona.

Bilo je lani meseca avgusta. Vedeli smo, da nam tudi Rumunija zahrbtno napove vojsko. Zato je bil v naglici postavljen izvanredni bataljon v Radgoni z najboljšim moštvo, da pokaže Avstrija Rumunom, kaj zmoremo in to so bili Slovenci s hrabrim poveljnikom na čelu stotnikom Lochbichlerjem.

Ze tretjega septembra smo se odpeljali proti lepi Sedmograški. Sovražnik, ki je bil udrl globoko v deželo, ga je bilo treba zopet vreti ven. Delo ni bilo lahko. Zgodnja zima, ki se je pokazala že precej obšutno, nas je nekoliko ovirala, vendar pa so se premagale vse težave in Rumuni so bili povsod vrženi nazaj z velikimi izgubami.

Bataljon je operiral vzhodno od Sedmograške in izvojeval veliko uspekov. Ker je pa sovražniku pretela od vseh strani velika nevarnost, se je hitro pomikal nazaj, pustivši veliko ujetnikov in vojnega materiala; da celo se na pol pečene prešiče, race in gosli ni imel časa pojesti. Našli smo veliko takih »pečenka« na cesti. — Spominjamo se tudi mesta Györgö-Szt. Miklos, ki leži v lepi ravnini ob reki Maroš. Mesto je bilo skoro prazno in oropano. Kdo bi si bil pa mislil, da v tem oddaljenem kraju bije slovensko srce — naša Minka, gospa ondotnega župana Dežo Orla. Kakor je znano, je bil župan, ko so Rumuni vdrl v mesto prijet in odveden v njih deželo in menda po prizadevanju našega rumunskega generala zopet izpuščen na svobodo. Ko se naše čete po izgnanju Rumunov zasedle mesto, je

prišel nazaj in prevzel zopet posle imenovanega mesta. Tembolj smo čutili usmiljenje do naših rojakov in čestokrat smo bili pri domačem ognjišču, naše prelube Minke in soproge Dežo Orla. Čutili smo se prav domače. In še danes, ako je komu le prilika dana, obišče to plemenito slovensko rodbino.

Torej že več kot leto dni buta sovražnik ob ta močni zid Slovencev in kljub temu stvojimo še danes krepko, da celo še bolj, kot nekda. Dolga zima in hud mraz, ki je tu v navadi, nas ne moti, pa tudi ne divjaštvo Rumunov, ki so, vedoč svojega pogina, morili naše onemogle ranjene vojake, jih zabadali in jim celo izrvali oči. Skoro vsak vojak tega hrabrega bataljona nosi odlikovane in to je naš ponos.

Ob tej priliki se spominjamo tudi naših padlih tovarišev. Omenim posebno Slovenca in praporščaka Franca Pavlina, doma iz Kremence pri Begunjah nad Cerknico, ki je umrl na polju slave. Za njegovo hrabrost je dobil najvišje pohvalno priznanje od kornega poveljstva. Bodi mu lahka zemlja junaku in vsem tovarišem, ki so se morali ločiti od nas.

Pri hrabrem bataljonu se še danes nahajajo sledeči slov. častniki: poročniki: Sterle Franc, Slavko Črnigoi, Slavko Dujc in praporščak Ukmar, ter vojni kurat Josip Barnik. Zroči v lepo bodočnost, izročajo vsem Slovincem najiskrenejše pozdrave.

Vojaški pozdravi.

Pozdrave pošiljajo: Poddeset. Haudoklin Franc iz St. Jerneja; strelci: Al Sever iz Šmarina pod Šmarno goro, Arnež Albin, Cerklje rpi Kranju, Avg. Ropret, Tomačev, Sirhan Vencel iz Budimpešte, Jakopin Fpranc, Trnovo, Urbančič Karel, Kočevje, Baraga Stanko, Bled, Železnik Franc, Vič; četovodja Albert Lovšin, Ljubljana; nadlovec Karin Martin, Krško; nadlovec Miha Bizo- vičar, Šiška; četovodja Majcen Ferdinand, Krško; nadlovec Gartner Josip; podlovec Plešner Janez, Idrija; kadetni aspirant Klobučar Herman, Krško, odlikovan s srebrno hrabrostno svetinjo I. razreda; podlovec Jenič Jos., Metlika, odlikovan z malo hrabrostno svetinjo II. razreda. — Tonček Kastelic, Mirica, Bergant Benjamin, Podsmrečje-Blagovica, Uran Valentin, Aržiše-Čemšenik. — Desetnik Ivan Kleč, Retelnje; Alojz Petrič, Sv. Trojica; Franc Pirman, Rakka, Vidali Franc, Mengeš, Lužar Jožef, Gradec, Zevnik Jožef, Praše, Jaklič Matija, Bučka, Blaškovič Anton, Istra, Nemanjič Anton, Lokvica, Učlar Alojz iz Gozda, Zepič Anton, Križe pri Tržiču, Kodrič Anton, Rahenberg, Mlakar Matjež, Viševsek, Alojz Mihel, Rihenberg, Ambrožič Franc, Dornberg, Petrič Iv., Suhor. — Jos. Trdoslavič, čet. iz Pulja; desetnika Jan. Glavan in Martin Petrinčič; poddesetniki: Ivan Jerenec, Mart. Vavpotič, Andrej Škerl, Ivan Slabe; Jos. Metelko, Fr. Nikler, Fr. Pilko, Anton Frank, Mart. Mencinger, Mart. Jan, Jos. Benčič. — Četovodja Ludvik Anton iz Hrpelj; četovodja Martinuč Ernest iz Renč; desetnika Gorjan Fran iz Bilj in Selan Franc, Poljvin pri Tolminu; Boltar Avgust iz Gorenjagopolja pri Kanalu, Kante Franc, Šmarje pri Ajdovščini, Kandus Anton iz Vrtovina, Jelen Andrej, Dobrdob, Mrak Matija, Sv. Lucija. — Ivan Francič, Franc Borsan, Ivan Golob, Ivan Bregar, Ivan Jerman, Ivan Peletič, Franc Zagorc, Jožef Kos, Franc Zalokar, Jožef Turk, Anton Zelnik, Franc Mesojec, Anton Krnc, Iv. Šimec, Franc Calarič. — Golmajer Metod, čast. sluga; Kregar Franc; Aljančič Lambert, enol. prost.; poddes. Anton Bremic; poddes. Pavel Lorenci; Franc Jamnik, ord.; Ambrožič Alojzij Rogelj Franc, Ilc Alojzij, Lozar Josip, Marušič Karel, četovodja, Žagar Peter. — Desetnik Ant. Matalan, Šmarja, p. Sežana; Mihael Arbaiter, p. Sv. Barbara pri Ptujem; predstrelac Ant. Križman, Vel. Reppen, p. Opčina; topničarji Matej Poznič, Gradišče, p. Lukovica; Anton Krebelj, Ostrožno brdo; Ivan Filipič, Florjan Šušmel iz Trsta; Franc Bizant, Preska; Franc Paulin, Zabukovje; Martin Sedlašek, Maribor. — Joško Obratnovič, Janez Stefanič, Franc Lampelj, Joško Bajuk, Joško Dolar, Janez Plut. — Ivan Černe, Vertoljša; Volavšek Franc, Jožef Meglič, Stampi Valentin, Krečič Alojz. — Peter Komjč, St. Florjan; poddeset. Ferd. Ferlan, Tržič; Cigoj Maks, Malovše pri Ajdovščini; Ivan Petrič, Osolnik. — Poddes. Ivan Pesjak, nadstrelčnik; Franc Oblak. — Jožef Bravhar iz Vodic; Čej Anton, Ravnica pri Gorici.

Narodna Slovenca.

Vaša korist:

ako hočemo sovražnika prisiliti k miru

Je Vaša naloga:

podpisati sedmo vojno posojilo!

Premisljimo, računajmo! Na jugu in severu se odigravajo mogočni dogodki, ki nam bode nado na skorajšen srečen in časten mir. Sedaj, ko se nam v dalji že prikazujejo obrisi pristanišča miru, moramo zbrati še enkrat vse svoje sile, da krepko in srečno preplevemo še zadnji kos vojnega oceana in moremo svojo ladjo ponosno in nerazrušeno zasidirati v mirovnem pristanu. Da, ponosno in v polni moči moramo dočakati mirovnih pogajanj da bi nam končno ne vzele obrežne čeri tega, kar nam niso mogli vsi silni viharji sredi širokega vojnega morja... Država potrebuje denarja in je razpisala 7. vojno posojilo, ki bo, tako upajmo, zadnje. Sedaj gre za odločitev in veliko je na tem, kako izpade 7. vojno posojilo. Saj se ni bati, da bi država ne dobila, kolikor nujno potrebuje, a treba storiti več, svetu treba dokazati, da smo tudi ob koncu še sveži in krepki, polni volje do življenja in novega razcvita. Zato naj vsak napravi natančen račun, koliko more podpisati vojnega posojila, ako še ni nič podpisal, koliko more še podpisati, ako je že podpisal. Vsak naj tudi med prijatelji in znanci agitira za 7. vojno posojilo. Odločitev nam samim in delo med prijatelji ne bo težko, temmanj ker nihče ne nudi toliko varnosti in tako visokih koristi za naložbo denarja, kakor država s svojimi vojnimi posojili.

Razne novice.

Ogrski korespondenčni urad so prevzeli budimpeštanski dnevniki. V to svrhu je bila ustanovljena akcijska družba, ki bo s kapitalom pol milijona financirala to dopisno podjetje. Seveda ostane korespondenčnemu uradu tudi še nadalje oficijozni značaj. Za glavnega urednika urada bo imenovan sekcijski svetnik dr. Nemeth.

Tragična smrt ogrskega poslanca Hegedüsa. Budimpeštanski poslanec Ivan Hegedüs, starih 87 let, je padel na ulici tako nesrečno, da mu je prihajajoči tramvaj zdrobil glavo. Hegedüs je ostal mrtev na mestu. Pokojnik je bil med najbolj znanimi poslanci in si je stekel mnogo zaslug na zdravstvenem polju.

Ukradena gledališka blagajna. Ponoči od 10. na 11. november so vdrla tatovi v pisarno mariborskega nemškega gledališča, odkoder so odnesli težko železno kaseto. Morali so biti jako razočarani, kajti gledališka blagajna je bila, kakor se zafrjuje, popolnoma prazna.

Kontrola poštnih paketov v Zagrebu. Ker se iz Hrvatske vlihtapi v poštne pakete mnogo živih, je zagrebska policija odredila kontrolo poštnih zavojev. To kontrolo izvršujejo člani »gradjanskega zbora«, ki na posameznih poštah odpirajo pakete. Pri nas je podobna kontrola poštnih pošiljatev nezakonita in nedopustna.

Prisilno rekviriranje žita na Ogrskem. Ker se ogrski veliki posestniki branijo izročiti vladi žito za občo prehrano, je odredila ogrska vlada, da se naj izvede rekviriranje, ako potreba, tudi z brahijalno silo. Določeno je rok, do katerega se ima izročiti žito in določene so kazni za vsakega, kdor se ne bo ravnal po tej določbi.

Iz tužne Slovaške. »Narodne Noviny« pišejo z ozirom na nameravano volilno preobnovo: »Gospodari politične moči ne bodo svoje smeri izpremenili. Namesto da bi govorili o ravnopravnosti narodov danes, ko Slovaki na bojnih poljanah izpričujejo svojo vdanost, govore o madžarski nadvladi in da so Madžari edini živelj, ki tvorijo in združujejo državo, katerih nadvlada mora biti tudi po novem volilnem pravu zadržana, da se more cilj po enotni madžarski državi uresničiti. Če že danes tako govore, kako bodo šele po vojski, dokler ne pojde vse zopet po starih kolesnicah. Ali more človek še upati, da se naš ideal narodne enokrajnosti kdaj izpolni? Ali moremo verovati v boljšo bodočnost? Vaznoga demokracija, ki sta jo odobrila Apponyi in Weckerle, je ravno takoka dekla-

dosedanjega oserdnjega vladarstva, kakršno je bilo Tiszovo junckerstvo. Stojmo na straži in če predlog zakona ne izpolni naših pravičnih zahtev, bomo nastopili z vso silo zoper njega, da se bo naš glas kljub grmenju topov in kljub politični cenzuri čul.« In o madžarski odredbi, da naj v obmejnih ogrskih krajih nemadžarska tla preidejo v madžarske roke na prusovski način pri poznanskih Poljaki, pravi zgoraj navedeni list: »Na Poznanjskem so tekom vojske take reči prenehale, ali na Ogrskem se ženejo ravno zdaj s polno paro za tem ciljem.«

Rakova pot dunajske univerze. Odstopivši rektor prof. Reich je podal zanimivo poročilo o odnosu na dunajskem vseučilišču, na katerem je lahko presoditi silno nazadovanje dunajske univerze v sedanjih vojski. Proti lanskemu letu je padlo število slušateljev za 500, sploh je pa danes na rečenem vseučilišču za 7000 slušateljev manj kakor v poslovnem semestru pred vojsko. Število slušateljev in slušateljic je padlo v vojski na petino števila pred vojsko. Pri tem je pa še število slušateljic naratlo za 1400, tako da ima dunajska univerza izmed vseh univerz največ študentki. Na modreslovni in zdravniški fakulteti imajo danes skoraj večino ženske. Senat je izdelal nekatera predloge za zvišanje števila slušateljev po vojski, na primer posebni točaji, da se olajša ponavljanje študija itd.

Cerkevni zvon so ukradli. V noči dne 9. novembra so ukradli dosedaj neznani zlikovci v neki vasi pri Arnovžu cerkveni zvon, ki je bil prejšnji dan snet iz zvonika v svrhu oddaje za kovinsko zbirko. Zvon tehtal 299 kg. Navzlic najpaznejšemu izsledovanju ne more obožništvo dognati, kam je zvon izginil. Domnevajo, da so ga odpeljali občinariji ter ga najbrž zakopali.

Jetika v Avstriji. »Tuberkulosen Fürsorgeblatt« prinaša zanimivo statistiko o uaraščanju jetike od 1895. leta dalje. Do leta 1905 je bolezen rastla, do leta 1913 pa je padla. Letos je v prvi polovici umrlo toliko ljudi za jetiko, kolikor v vseh prej označenih mirnih letih skupno. To je najboljši znak za grozovite posledice vojnega časa.

Obrtno pihanje meseca oktobra v Ljubljani.

Meseca oktobra je pri mestnem magistratu prišlo 28, odglasilo pa 6 strank svoje obrti. Priglasili so: Ana Kapus, Sp. Šiška 255, prodaja sadja, slaščic, papirja in razglednic. Marija Uhlir, Sodna ulica 5, založba in prodaja umetniških razglednic in tipov. Alojzij Vrabec, Hranilnična cesta 6, kleparski obrt. Ivana Jeglič, Sv. Petra cesta 6, trgovina z vinom. Marija Mežnar, Kolodvorska ulica 41, trgovina z mešanim blagom izimši v § 38-5 obrtnega reda omenjeno blago. Valentin Urbančič, trgovina z mešanim blagom na debelo izimši živila in krmila. Pavla Skabrne-Mejač (tvrdka Gričar in Mejač), Prešernova ulica št. 9, trgovina z izdelane obleke in perilom. Marija Vidic, Sp. Šiška 32, prodaja sadja, zelenjave in slaščic. Ivan Emeršič, Karolinska zemlja 15, snaženje oken in stanovanj. Marija Dermastija, Poljanska cesta št. 27, prodaja sadja, zelenjave, slaščic, papirja, razglednic in galanterijskega blaga. Stefan Primožič, Marije Terezije cesta 13, trgovina s poljskimi pridelki in lesom. Franca Bizovičar, Sp. Šiška 40, prodaja sadja in slaščic. Fran Derenda, Sodna ulica 2, trgovina z mešanim blagom izimši živila in krmila. Gizela Grum, Stari trg 15, prodaja sadja, zelenjave, slaščic, papirja, razglednic in galanterijskega blaga. Rudolf Bodenmüller, Stari trg 8, trgovina z uniformami, potrebščinami za uniforme, oblekami za gospode, vojaškimi potrebščinami blagom za obleke in galanterijskim blagom. Stanko Jesenko, Stari trg 11, trgovina z mešanim blagom na debelo. Edvard Škovek, Prešernova ulica 1, urarski obrt. Marija Gregorič, Jeranova ulica 20, brnarija. Josipina Kovič, Sp. Šiška 94, prodaja sadja in slaščic. Marija Škerjanec, Sp. Šiška 117, prodaja sadja, slaščic in sodavice v zaprtih steklenicah. Ivana Gračner, Cesta na južno železnico 1, prodaja sadja in slaščic. Uršula Goljevšek, Prisojna ulica 3, prodaja sadja in zelenjave. Feliks Potočnik, Gradišče 7, krojaški obrt. Marija Brišček, Sv. Petra cesta 29, trgovina z manufakturnim in drobnim blagom ter perilom. Alojzij Berger, Marije Terezije cesta 13, trgovska agentura. Fran Ravbar, Marija Terezije cesta 6, ključavničarski obrt. Terezija Rovšek, Marije Terezije cesta 12, prodaja živil, sadja in slaščic ter piva, vina in sodavice v zaprtih steklenicah, ter Andrej Pavičič, Kopitarjeva ulica 1, brivski in frizerski obrt. Ooglasili so: Ivan Zorman in Fran Mar, Prečna ulica 4, mizarski obrt. Josip Ivavc, Židovska ul. 4, trgovina z mešanim blagom. Marija Arte, Sp. Šiška 159, trgovina z mešanim blagom izimši v § 38-5 o. r. omenjeno blago. Franja Meršol, Mestni trg 18, kramarija z drobnim blagom. Ivan Malenšek, prodaja galanterijskega blaga na Mestnem trgu št. 18, ter Terezija Seden, Spodnja Šiška 165, trgovina z mlekom.

Vojno posojilno zavarovanje.

Vsi stanovi brez razlike dobijo na najboljši in najcenejši način vojno posojilo potom vojno posojilnega zavarovanja pri nižjeavstrijski deželni življenski in rentni zavarovalnici na Dunaju.

Nižjeavstrijska deželna življenska in rentna zavarovalnica si je pridobila za slugo, da je prva izmed vseh zavarovalnih zavodov vpeljala vojno posojilno zavarovanje in sicer že pri V. vojnem posojilu. Sedaj sprejema tudi VII. vojno posojilna zavarovanja in sicer po predrugečem, posebno ugodnem načinu plačevanja.

Ker podpisuje ljudstvo v izpolnjevanju svoje patriotične dolžnosti vojno posojilo, priporočamo vsakomur najtopleje, da združi s podpisom vojnega posojila ceneno življensko zavarovanje pri nižjeavstrijski življenski in rentni zavarovalnici.

Vsaka zdrava oseba v starosti od 15. do 55. leta lahko podpiše vojno posojilo do zneska K 4000.— brez zdravniške preiskave potom življenskega zavarovanja na 15 letno dobo in četrtletno plačevanje obrokov. Prvi obrok znaša K 32.— od K 1000.— in 59 četrtletnih obrokov po 12 kron. Ako zavarovanec doživi, dobi podpisano in zavarovano vojno posojilo po 15. letih, ako pa preje umrje kadarkoli v telku 15. let zaradi bolezni, nezgod, vojne ali samoumora, preneha takoj vsako daljno plačevanje obrokov in njegovi svojci dobijo takoj zavarovano vojno posojilo.

Večje svote se sprejemajo z zdravniško preiskavo.

Priglasile in vprašanja rešuje točno Kranjska deželna podružnica nižjeavstrijske deželne življenske in rentne zavarovalnice v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 12, II. nadstropje.

Pridna in poštena

prodajalka

mešane in manufakturne stroke išče službo v mestu ali pa kje na deželi in sicer najraje v hrano v hiši. Poizve se v trgovini »Zlber« Prešernova ulica.

Razpisana je služba

organista in cerkvenika

Kje, pove upravništvo Slovenca pod št. 2824.

HIŠA napredaj

Poizve se pri pri šentpeterskem g. k. planu Ed. Simčicu.

Proda se

močni, skoro novi zimski čevlji za 12letnega dečka in za 6letno deklico, bela pletenica za 2—4letno deklico, zimski suknja za 12letnega dečka in bela otroška posteljica. Kje, pove uprava »Slovenca« pod: 2892.

klej

se želi kupiti. Ponudbe pod klej številka 2959 na upravo lista.

Do 1. decembra ali takoj se išče priden, spreten, trezen in skušen

vinogradnik (viničar).

Biti mora ne pod 32letni starosti in oženjen, in zmožen zraven svojega dela nadzorovati tudi druge vinograde. Daljša spričevala se naj pošiljajo na upravništvo

Jos. A. Kienreichs

Anzeigenvermittlung, Graz, Sacksstr. 6, pod »Tüchtig L 56«.

Napredaj je večji

štedilnik

za gostilno ali večjo družino.

Poizve se Kolodvorska št. 26.

Sukanec

dobavlja naglo in preti nizki proviziji

I. V. Hajdaš, Redakcijska (Hrvatstva).

Kupim dobro posušene, snažna in zdrave

olupke jabolk in hrušek

po 2 K, prešenine (katere se morejo tudi v slabem vremenu na podih i. t. d. sušiti) pa po 80 v kg. Cenjeni ponudbe, z navedbo množine in vzorci, se prosijo na trdko FRAN KOS, Ljubljana, Sodna ulica 7.

Rupijo se po visokih cenah

suhe kože lisic in kun.

Ponudbe naj se pošljejo pod šifro: Kozle na upravo »Slovenca« — 2936.

Breje koze

nerogate, bele barve, se kupijo.

Pismene ponudbe naj se oddajajo na Sv. Petra nasipu 59, I.

Kožuhovina

vsake vrste se želi kupiti. Ponudbe pod »KOŽUHOVINA« št. 2960 na upravništvo »Slovenca«.

50 kron nagrade onemu, ki preskrbi

stanovanje

v sredini mesta z 2—3 sobami in kuhinjo za takoj ali febr. termin. Naslovi naj se pošljejo na upravo »Slov.« pod šifro: Takoj 24. 2891

Vinski kamen,

suhe gobe, kumno, med, vosek, sveže in suho sadje, smrekove storže, sploh vse deželne in gozdne pridelke, kakor tudi vinske sode in vse vrste praznih vreč kupi vsako množino po najvišjih cenah veletrgovina Anton Kolenc, Celje. 1894 (1)

Zamaške

nove in stare kupi vsako množino tvrdka JELAČIN & Ko. Ljubljana ljubljanska industrija probkovih zamaškov.

Napredaj je radi pomanjkanja krme 2953

krava s teletom

Več pove lastnik Ljubljana, Prule 8.

Elektromotor

se kupi za 6—8 konjskih sil. Naslov pove uprava »Slovenca« 2939.

Stare rabljene stroje,

tudi polomljene, kupuje za primerne cene

Prevzema tudi vsako popravilo poljedelskih strojev pod polnim jamstvom. 2890

Fran Zeman, Selo-Moste, št. 29.

Zaloge v Ljubljani: A. Šaraben in Julius Kibart.

Album razpisane Gorice in različne razglednice podrite Gorice. Velika zaloga umetniških kart za 15—18 in 20 K za 100 komadov. Naročila se prosijo na naslov: **ANTON PFATOT**, Gradec, Roseggerhaus

Nad 1.000.000 mojih 3590 **ročnih šivalnih šil** v rabi! Praktično orodje za vsakogar za šivanje usnjenih predmetov, oprem, jermenov, čevljev, mehov, jader, vreč, plah, — Vaso za vojake. — Razprodajalec popust. Cena kompl. šila pri predplačilu K 450 in pri povzetju K 480, na bojišče le proti predplačilu.

P. E. Lachmann, Dunaj IX., Mosergasse 3, odd. 116.

Vojna zapesitna ura
natančno regulirana in re-
pda Nikol ali leklo K
12 — 16 — 20 — s radi-
svetilo kazalščem K
16 — 20 — K 24 — s re-
brnem okroglo K 16 —
24 — K 28 — s radi-
svet. kazal. K 30 — 30 —
srebrna zapesitna ura
na elast. K 30 — 35 — 40 — 11 kar. zlata zapesitna ura
na elast. K 100 — K 120 — K 140 — 3 letno pisano jam-
stvo. Pošilja po povzetju. Nikak rizično! Zmena dovo-
ljena ali denar nazaj.

Prva tovarna ur Jan Konrad
v in iz avstrijskega Brda št. 1233, Česko.
Na željo se vsakomur zastavi posle moj glavni conik.

Štambilije
vseh vrst za urade,
društva, trgovce itd.
Anton Černe
graver in izdelovatelj
kavčuk - štambilijev
Ljubljana, Dvorni trg št. 1.

Kupim večje posestvo
z dobrimi travniki in gozdovi na južnem Sta-
jerskem (najraje v Savinski dolini) in prošim
ponudbe s podrobnim opisom. — Naslov pove
„Uprava Slovenca“ pod št. 2922.

Kupi se dobro ohranjen
glasovir
Kje, pove uprava lista pod št. 2934.

Sluga (četudi
invalid)
se takoj sprejme pod ugodnimi pogoji pri
Kranjski aprovizacijski družbi
z o. z. v Ljubljani.
Ponudniki naj se predstavijo v pisarni na
Gradšču št. 10, I. nadstropje. — 2943

Samostojen
knjigovodja
ali knjigovodkinja
vseh pisarniških poslov več, se
lahko sprejme za lukajšnje vele-
trgovino. — Plača po dogovoru.
Hrana in stanovanje event tudi
istotam. — Ponudbe pod: **Proa**
moč, 2942 na upravo „Slov.“

Konj-poni
je naprodaj
v STRAZIŠČU št. 51 pri KRANJU. | 2947

Cunje,
kupuje: E. Kotzbek, Kranj.
suknene odrezke stare
in nove, kakor vse vrste
bombažastih in volne-
nih cunj, žakljevine,
odeje, vrvi itd. v vsaki
množini in po najvišji ceni

Prazne vreče
vsake vrste, suhe gobe, kumno, ja-
než in druga semena kupuje vedno in
v vsaki množini in plačuje po najvi-
šjih dnevnih cenah firma:
J. KUŠLAN, KRANJ, Gorenjsko.
2089

Bencin motor
6—8 HP v popolnem dobrem stanu prodaj
Fran Škafar, Rimska cesta 16, Ljubljana.
Ravno tam se sprejme več
mizarjev.

Srbečico, lišaje
odstrani prav naglo dr. Flesch-izvir.
„rujavno mazilo“. Mali lonček K 1-00, ve-
liki K 3-— porcija za rodbino K 9-—. Za-
loga za Ljubljano in okolico: **Lekarna pri**
zlatem elenu, Ljubljana Marijin trg. 1520

Slav. občinstvu in gosp. trgovcem priporočam
slamnate čevlje (šolne)
in slamnate podplate za v čevlje
katere sem začel izdelovati, tako da ustrezem
lahko vsaki zahtevi. Ker je druga obutev
tako draga, bode ta za osebe, ki imajo opravilo
v sobah, prav dobro došla. Naj vsak poskusi!
FRANC CERAR, tovarna slamilkov v Stobu,
pošta Domžale pri Ljubljani. 1622

Najpopolnejše nadomestilo
v
ŠKROB (štirko)
da se brez pranja, brez škrob-
ljenja ter brez likanja lahko
očisti vsak ovratnik in manšete.
Dobiva se v vsaki trgovini.
Glavna zaloga pri tvrdki
Milan Hočevnar
v Ljubljani, Sv. Petra cesta 30.
Istotam dobivate krtače za
ribanje.
1917

Nakup lesa!
Navedite skrajno ceno, naloženo na
želeniški postaji in rok oddaje!
Takošnjše izplačilo proti duplikatom
tovarnih listov!
Ponudite na metercent: **Kostanjev les** — hmelj-
ska droge (stare). — **hrastov les** — smrekovo
skorjo (lubje). — Na kubične metre: **Okrogel les**
smrekov, borov, hojev. — **Les za jame** (Grubenholz).
Vinko Vabič, vetržec, žalce, Južnoštajerska.

Najboljši in najpopolnejši so le
Pfaff šivalni stroji
povsod hvaljeni in priljubljeni
povsod hvaljeni in priljubljeni
Same pri **IGN. VON** Same pri
specialna trgovina s šivaln. stroji, kolesi ter zraven spa-
dajočimi deli Ljubljana, Sodna ul. 7, poleg justične palače.

Ustanovljeno l. 1893. Ustanovljeno l. 1893.
UZAJEMNO PODPORNNO DRUŠTVO
v Ljubljani
registrovana zadruga z omejenim jamstvom.
Dovoljuje članom posojila proti
poročstvu, zastavi življenjskih polic,
posestev, vrednostnih papirjev ali
zaznambi na službene prejeme.
Vračajo se posojila v 7 1/2, 15 ali 22 1/2 letih v od-
sekih ali pa v poljubnih dogovorjenih obrokih.
Kdor želi posojila, naj se obrne na pisarno v Ljubljani,
Kongresni trg št. 19, ki daje vsa potrebna pojasnila.
Zadruga sprejema tudi hranilne
vioge in jih obrestuje po 4 1/2 %.
Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915
519.243-40 kron. Dalečnikov je bil o koncem leta 1915
1924 s 15.615 deleži, ki reprezentirajo jamstveno
glavnice za 6.083.850 kron.

Kostanjev, hrastov in bukov les
kupi vsako množino franko vagon
Strojilna tovarna SAMSA & Co v Ljubljani.
Vpoštevajo se le pisane ponudbe z navedbo cen. 136

Prijave za
VII. avstrijsko vojno posojilo
I. 5 1/2 % amortizacijsko državno posojilo po K 92-50
odštevisi K 0-50 bonifikacije in K 0-16 enomeseč
nih obresti, torej netto po K 91-54
II. 5 1/2 %, 1. avg. 1926 povračljiva zakladnice po K 94-50
odštevisi K 0-50 bonifikacije, torej netto po K 94-—
sprejema
Zadružna zveza v Ljubljani.

Podpisujte 7. avstrijsko vojno posojilo!
I. 5 1/2 % amortizacijsko državno posojilo po K 92-—,
odštevisi enomesečno obrestno bonifikacijo torej po K 91-54;
II. 5 1/2 %, dne 1. avgusta 1926 povračljivi državnozakladni listi po K 94-—
Prijave sprejema po originalnih pogojih oficijelno subskripcijsko mesto
Kranjska deželna banka v Ljubljani.

Ljudska posojilnica reg. zadruga z neom. zavezo v Ljubljani sprejema prijave na sedmo 5½% avstrijsko vojno posojilo

po objavljenih pogojih, tako da stane nominalnih K 100.—:

I. davka prosto 5½% amortizacijsko državno posojilo **K 91.54.** □□□□ II. davka prosto 5½% dne 1. avgusta 1926 vračljive državne zakladnice **K 94.—.**

Vrednostni papirji avstrijskega vojnega posojila se sprejmejo v brezplačno shrambo in upravo.

F. BATZEL (prej v Gorici) Ljubljana, Stari trg št. 28
Moška in ženska dvokolesa še s staro pnevmatiko, šivalni in pisalni stroji, gramofoni, električne žepne svetilke. - Najboljše baterije. Posebno nizke cene za preprodajalce. 1775
Mehanična delavnica na Starem trgu 11

DINAMO-žepna svetilka !!

Električna luč s pritiskom roke, nikakva baterija, ne more odpovedati, dolgo let uporabljiva. S potegljenjem male rince se ja me premikati dinamo, ki da električni tok za svetilko in naredi lepo belo luč. Cenejša kot vsaka druga žepna svetilka, ker odpade nadomeščanje baterij. Poljubno dolgo sveti brez prestanka.

Cena komada K 30.—.
Pošilja z Dunaja proti vpslatvi zneska poleg K 1.50 za zavoj in poštino, franco po celi Avstro-Ogrski in na bojno polje glavna zaloga.

Max Böhm, Dunaj, IV. Margarethenstr. 27/32
Ceniki proti vpslatvi K 1.—. 2456

Konjak

Iz vin lastnega pridelka destilirani, pri slabostih vsled starosti in težkočah v želodcu že več stoletij sloveč kot krepijo za ohranitev življenja. Razpošilja 12 let starega 4 pollitrske steklenice franco po pošti za 60 kron, mladega triletnega, čudovito učinkujočega kot bol lajšajoče vrbalno sredstvo pri trganju v udih, Francovo žganje, 4 pollitrske steklenice za 48 kron. Vino od 56 litrov naprej. Bell rizling in rdeči burgundec po K 460 liter.

Benedikt Hertl,
graščak, grad Gollče, Konjice, Stajer.

Paramente

cerkveno orodje, celotne cerkvene oprave itd.

dobavlja najcenejše

JOSIP VEND, specialna trgovina,
Gabl ob Orlicel, Češko.

ŠKATLJE

za razpošiljanje jajc in sadja!
Škatle za poštno in vojnopoštno
pošiljanje vseh velikosti priporočila kartonaž. tovarna
I. Bonač sin, Ljubljana.

Ustanovljeno 1842. — Telefon št. 154.

BRATA EBERL

Prodaja oljnatih barv, lakov, firneža, čopičev, barv za umetne in sobne slikarje, barv za zidovje, sploh vseh v najino stroko spadajočih predmetov v priznani najboljši kakovosti, pri točni in vestni postrežbi. 1914

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6.

Tehnična pisarna

za izvršitev vsakovrstnih načrtov in proračunov. Oblastveno konc. zasebna posredovalnica za nakup in prodajo zemljišč, gozdov in posestev.

VALENTIN ACCETTO

zapriseženi sodni izvedenec
v Ljubljani, Trnovski pristan št. 14.

Izvršujem na željo tudi privatne cenitve v mestu in na deželi. Prodajalci in kupci naj se obrnejo na gori označeno posredovalnico. Prevzemam tudi stavbinska dela in nadzorovanje. Tajnost zjamčena.

Kranjska deželna podružnica n. avstr. življenjske in rentne zavarovalnice v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12./11.

nudi slavnemu občinstvu najugodnejšo priliko za

podpisovanje

7. vojnega posojila

združeno z življenjskim zavarovanjem.

Vsaka zdrava oseba v starosti od 15.—55. leta lahko podpiše VII. vojno posojilo do 4000 K brez zdravniške preiskave z najmanjšimi stroški, ki znašajo za 1000 K vojnega posojila četrtno po 12 K in pri sprejemu enkrat za vselej 20 K.

Po 15. letih se izda zavarovancu samemu vojno posojilo, oziroma, ako preje umrje, takoj po smrti njegovim svojcem brez daljnega plačevanja.

Zavarovanje velja od dne plačila 1. roka tudi za slučaj smrti v vojni.

Prospekti zastoj in poštine prosto,

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je

Vzajemna zavarovalnica

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov

Ljubljana ::: Dunajska cesta št. 17.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe; 2. vse premično blago, mobilije, poljsko orodje, stroje, živino, zvonove in enako; 3. vse poljske pridelke, žita in krmo; 4. zvonove proti prelomu; 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti nezgodam, vsakevrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno nižjeavstrijsko zavarovalnico, od katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico.

Varnostni zaklad in udalno, ki so znašale l. 1912. 673.356 kron 17 vin., so poskočile koncem leta 1913. na 735.147 kron 17 vin. Tedaj čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolje bo rasel zaklad.

Ponudbe in pojasnila da ravnateljstvo, glavno poverjenstvo v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjeniki.

Cene primerne, litra centev in takojšnje izplačilo. 1439

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

ILIRSKA BANKA V LJUBLJANI

SELENBURGOVA ULICA ST. 1

IZVRŠUJE VSE BANČNE TRANSAKCIJE NAJKULANTNEJE

FINANCIRA VOJAŠKE DOBAVE IN APROVIZACIJSKE KUPČIJE.

DAJE PREDUJME NA BLAGO. :: ESKOMPTIRA MENICE, FAKTURE IN TERJATVE.

POSPEŠUJE TRGOVINO, INDUSTRIJO TER UVOZ IN IZVOZ

VLOGE NA KNJIŽICE OBRESTUJE PO 4% :: VLOGE NA TEKOČI RAČUN PO DOGOVORU.